

LAUSUNTOYHTEENVETO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI JÄTE- LAIN MUUTTAMISESTA

1. Johdanto

1.1 Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdyskuntajätehuollon vastuunjako koskevia jätelain säännöksiä pääministeri Sipilän hallituksen ohjelman mukaisesti siten, että kunnille säädetty vastuu rajattaisiin pääosin vain asumisessa syntyvään jätteeseen. Kunnan hallinto- ja palvelu-toiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely säilyisivät kunnan vastuulla nykyiseen tapaan. Lakiin ehdotetaan lisäksi eräitä muita vastuunjaon rajauksen toimeenpanemiseksi tarpeellisia muutoksia. Jätelakiin lisättäisiin myös jätelain ja julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön yhteensovittamiseksi tarpeelliset sidosyksikköjä koskevat säännökset.

Kunnan toissijaisten jätehuoltopalvelujen (TSV) järjestämiselle säädettyjä edellytyksiä täsmennettäisiin nykyisestä. Läpinäkyvyyden varmistamiseksi kunnan jätehuoltopalveluihin liittyviä kirjanpito-velvoitteita sekä niihin liittyvää jätteen kuljettajan tiedonantovelvollisuutta ehdotetaan täsmennettäväksi. Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti ehdotetaan säädettäväksi rangaistavaksi teoksi.

Esityksessä ehdotetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetusta laista poiketen, että jätehuollon alalla toimiviin sidosyksiköihin ja hankintayksiköihin sovellettava markkinaehtoista toimintaa rajoittava ulosmyynnin osuus olisi pysyvästi 10 prosenttia.

Jätelakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi elohopeaa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen täytäntöön panemiseksi tarvittavat tekniset muutokset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

1.2 Lausuntokierros

Esityksestä pyydettiin lausunto keskeisiltä sidosryhmiltä. Suomen tilintarkastajat ry:tä pyydettiin ottamaan lausunnossaan erityisesti kantaa esitysluonnoksessa ehdotettuun jätteen kuljettajan tilintarkastajan antamaan varmennuslausuntoon (44.3 §). Lausuntopyynnöstä tiedotettiin myös ympäristöministeriön internet-sivuilla ja lausunnon saivat antaa muutkin kuin lausuntopyynnön jakelussa mainitut tahot.

Lausuntoja saatiin yhteensä 69 kappaletta. Lausunnon antoivat seuraava tahot: Joensuun kaupunki, Itä-Suomen hallinto-oikeus, Oulun Jätehuolto Oy, Kymenlaakson Jäte Oy, Lapin ELY-keskus, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Ab Ekorosk Oy, Kauhavan kaupunki, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Senaatti-kiinteistöt, oikeusministeriö, Kuopion kaupunki, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä, puolustusministeriö, Pirkanmaan Jätehuolto Oy, Suomen Yrittäjät, Ympäristöteollisuus ja palvelut YTP ry, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Tampereen kaupungin alueellinen jätehuoltojaosto, Helsingin seudun ympäristöpalvelu

lut -kuntayhtymä HSY, Elinkeinoelämän keskusliitto, Suomen Tilintarkastajat ry, INFRA ry, Lakeuden jätelautakunta, Suomen ympäristökeskus SYKE, Lapin Jätehuolto kuntayhtymä, Pietarsaaren kaupunki, Joensuun alueellinen jätelautakunta, Suomen Kiertovoima KIVO ry, Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy, Rosk'n Roll Oy Ab, Suomen Omakotiliitto ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Suomen Kuntaliitto, Suomen Kiinteistöliitto ry, RL-Huolinta Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto, Vestia Oy, Kemianteollisuus ry, Palvelualojen työnantajat Palta ry, Remeo Oy, Pirkanmaan ELY-keskus, Lakeuden Ympäristöhuolto Oy, Ylivieskan kaupunki, korkein hallinto-oikeus, Jyväskylän seudun jätelautakunta, Mustankorkea Oy, Jätehuolto M. Helistö Oy, Ab Stormossen Oy, Maaseutupolitiikan neuvoston (MANE) sihteeristö, Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy, Luodon kunta, Jätelautakunta Kolmenkierto, Pirkanmaan liitto, Varsinais-Suomen liitto, Pidä Lappi Siistinä ry, Teknologiateollisuus ry, Satakuntaliitto, Lassila & Tikanoja Oyj, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Kaustisen kunta, Lapin liitto ja valtiovarainministeriö. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira, Hämeen liitto, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira sekä Helsingin, Vaasan ja Pohjois-Suomen hallinto-oikeudet ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa asiassa. Lisäksi Pohjois-Savon liitto, Turun hallinto-oikeus, Pohjois-Savon ELY-keskus, Metsäteollisuus ry ja Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra ilmoittivat, etteivät ne anna lausuntoa.

2. Tiivistelmä lausunnoista

Saadussa lausuntopalautteessa oli havaittavissa selkeä kahtiajako kuntien ja kuntien jätelaitosten sekä elinkeinoelämän järjestöjen ja yksityisten yritysten välillä. Lakiehdotuksen tavoitteista, toteutuksesta ja vaikutuksista oltiin erimielisiä. Keskeisimmät näkemyserot koskivat kunnan jätehuoltovelvollisuuden laajuutta, kunnan toissijaisen jätehuoltovelvollisuuden (TSV) asemaa ja siihen liittyviä menettelyitä sekä kunnan jätehuollon toimialalle ehdotettua hankintalaista poikkeavaa sidosyksiköiden markkinaehtoista toimintaa rajoittavaa ulosmyyntirajaa. Myös näiden välisistä suhteista ja kokonaisvaikutuksista jätealan markkinoihin ja toimintaan esitettiin toisistaan eriäviä näkemyksiä.

Kunnalliset toimijat katsoivat kunnan jätehuoltovastuun olevan lähtökohdiltaan tarpeeton muutos. Lisäksi lausunnoissa toivottiin, että TSV-sääntelyssä otettaisiin paremmin huomioon jätteen haltijan näkökulma sekä katsottiin, että ehdotettu jätehuollon palvelutarjonnan arviointi sopii huonosti kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtäväksi. Myös ehdotettuja kirjanpitopitovaatimuksia sekä jätteen kuljettajan antamien tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi ehdotettua lausuntomenettelyä pidettiin tarpeettoman raskaina. Kunnan jätehuollon toimialalle säädettävää hankintalaista poikkeavaa ulosmyyntirajaa pidettiin tarpeellisenä, muttei riittävänä. Vaikutusten arvioinnissa pyydettiin huomioidaan esitysluonnoksen haitalliset vaikutukset jätehuollon toimivuuteen. Siirtymäsäännöksiä esitettiin täsmennyksiä ja lisäyksiä toiminnan sopeuttamista varten.

Elinkeinoelämän järjestöt ja yritykset toivoivat vielä ehdotettua tiukempaa kunnan jätehuoltovastuun rajausta. TSV-sääntelyä pidettiin tarpeellisenä, mutta samalla kiinnitettiin huomiota siitä herkästi aiheutuviin kilpailuneutraaliteettiongelmiin. Kirjanpitovaatimukseen liittyvien täsmennysten katsottiin olevan tarpeellisia avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi., mutta esitettyä lausuntomenettelyä jätteen kuljettajan antamien tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi pidettiin epäselvänä. Lausunnoissa katsottiin myös, ettei jätealalla ole perusteita poiketa hankintalain mukaisista sidosyksiköiden markkinaehtoista toimintaa rajoittavista ulosmyyntirajoista. Siirtymäsäännösten koettiin olevan tarpeettoman pitkiä.

Lausunnoissa tuotiin myös esiin näkemyksiä kunnallisen jätteenkäsittelyinfran eriyttämisestä sekä jätehuollon markkinapaikan perustamisesta, joiden todetaan esitysluonnoksessa olevan osa jätealan markkinoiden kehittämiseen tähtäävää kokonaisuutta.

Lausunnoissa tuotiin lisäksi esiin yksittäisiä muutos- tai korjausehdotuksia.

3. Yhteenvedo lausunnoista

3.1 Yleistä hallituksen esitysluonnoksesta

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomen Kuntaliitto, Kymenlaakson Jäte Oy, Ab Ekorosk Oy, Rosk´n Roll Oy Ab, Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy, Pietarsaaren kaupunki ja Ylivieskan kaupunki huomauttavat, että esitysluonnoksen tavoitteenasettelusta puuttuvat jätelain keskeisimmät tavoitteet terveyden- ja ympäristönsuojelussa. Myös **Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä ja Jätelautakunta Kolmenkierto** toteavat, että esitysluonnoksen ensisijaisena tavoitteena tulisi olla ympäristön ja terveyden suojeleminen.

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomen Kuntaliitto, Vestia Oy, Kymenlaakson Jäte Oy, Ab Ekorosk Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy, Pietarsaaren kaupunki ja Jätelautakunta Kolmenkierto huomauttavat esitysluonnoksen maavertailusta käyvän kiistatta ilmi laajan kuntavastuun merkitys kehittyneessä eurooppalaisessa jätehuollossa ja sitä tukevassa infrastruktuurissa. Jätehuolto on ennen kaikkea välttämättömyyspalvelu, jonka on toimittava kaikkina aikoina ja kaikissa olosuhteissa. Kuntien rooli jätehuollon toimivuuden turvaavana julkisena toimijana on tarpeellinen ja kiistaton ja kiertotalouden harppaukset edellyttävät julkista vastuunkantajaa. Jätehuollon asianmukainen organisoiminen on osa huoltovarmuutta ja siten osa Suomen kokonaisturvallisuutta. Myös **Kuopion ja Kauhavan kaupungit, Lapin Jätehuolto kuntayhtymä, Rosk´n Roll Oy Ab ja Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy** painottavat jätehuollon roolia välttämättömänä peruspalveluna sekä kuntien roolia jätehuollon toimivuutta turvaavana ja valvovana julkisena toimijana. **Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy** toteaa monipuolisten, kattavien ja hyvin saatavilla olevien jätehuoltopalvelujen olevan tärkeitä paitsi alueen asukkaille, myös pk-yrityksille, jotka ovat pitkälti kääntyneet jätehuollon järjestämisessä kunnan puoleen.

Pietarsaaren ja Kauhavan kaupungit sekä Ab Ekorosk Oy katsovat, että jätelain muutos yhdessä hankintalain kanssa johtaa jätteenkäsittelyn osalta korkeampiin hintoihin, huonompaan tehokkuuteen, suurempaan byrokraatiaan, palveluiden ja kilpailun vähenemiseen, huonompaan ohjaukseen ja valvontaan sekä huonompaan ympäristöön. Monet ehdotuksen olettamukset eivät perustu vaikutusten todelliseen arviointiin ja jo nykyisin kilpailuneutraliteetti toteutuu. Nykyisen jätelain olisi pysyttävä voimassa kahdella lisäyksellä, jotka koskevat elohopea-asetuksen edellyttämiä muutoksia sekä kunnallisten jätehuoltoyhtiöiden markkinaehtoisen toiminnan ulosmyyntirajan nostamista 20 %:iin. Myös **Luodon kunta** katsoo lakiluonnokseen liittyvän riskin korkeammista maksuista, suuremmasta byrokraatiasta ja huonommasta valvonnasta.

Suomen Kiertovoima KIVO ry katsoo, että jätehuollon kannalta yksinkertaisin ja toimivin ratkaisu olisi säilyttää kunnan vastuu ennallaan ja pitäytyä hankintadirektiivin sallimissa ulosmyyntirajoissa. **Kymenlaakson Jäte Oy** katsoo, että hallituksen tavoitteet kilpailun ja yritystoiminnan edistämisestä jätehuoltoalalla toteutuisivat paremmin kuntavastuuta laajentamalla. Laajennus tulisi toteuttaa siten, että kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus poistettaisiin kokonaan ja ulotettaisiin jätelain 42 § koskemaan myös ehdotuksessa kuntavastuulta poistuvia toimijoita ja toimintoja. Kilpailun ja uusien kiertotalouden innovaatioiden edistämisen ohella muutos turvaisi perustarpeet varmistavan välttämättömyyspalvelun saatavuuden sekä huoltovarmuuden. Lisäksi se vähentäisi merkittävästi kunnan

jätehuoltoviranomaisen hallinnollista taakkaa ja poistaisi kunnallisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan työnjakoon ja rajapintaan liittyviä jännitteitä.

Vestia Oy katsoo, että jätelain muutos on tarpeeton ja monilta osin ristiriidassa hallitusohjelman kirjausten kanssa. Jätelain muutosta ei tule toteuttaa, sillä sen tarvetta ei ole perusteltu eikä vaikutusarviointia ole tehty luotettavasti. Muutoksella on huomattavia haitallisia muutoksia kuntalaisille, jätelaitoksille, jätehuoltoviranomaisille ja pienille paikallisille yrityksille. Lisäksi jätelain kokonaisuudistuksen toimeenpano on vielä merkittävältä osin kesken. Myös **Ylivieskan kaupunki** pitää ehdotettua muutosta tarpeettomana sekä ennakoimattomana jätelain kokonaisuudistuksen toimeenpanon ollessa yhä kesken.

Pirkanmaan Jätehuolto Oy katsoo, että hallitusohjelman kirjauksessa on lähtökohtaisesti tulkittu väärin jätehuollon vastuunjakoa, tavoitteita ja toteutusta. Lisäksi esitysluonnoksen tavoitteet ja arvioidut vaikutukset ovat suurelta osin ristiriidassa keskenään eikä esitysluonnos tue lausunnolla olevaa valtakunnallista jätesuunnitelmaa vuoteen 2023. Vastakkainasettelun sijaan tulisi luoda mahdollisuuksia jätehuoltoalan kehittymiselle kokonaisuudeksi, jossa erilaisilla toimijoilla on oma selkeä roolinsa. Lainsäädännön muutos on tarpeellinen ainoastaan sidos- ja hankintayksiköitä koskevien erityisten säännösten osalta.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY huomauttaa, että esitysluonnoksen tavoitteet ovat ristiriidassa ehdotettujen säännösmuutosten kanssa Kuntavastuun rajautuessa ehdotetulla tavalla yhdistettynä markkinaehtoisien toiminnan ja TSV-palvelun rajoittamiseen, on vaarana jätteenkuljetusmarkkinoiden aiempaa voimakkaampi keskittyminen vain valtakunnallisesti toimiville isoille yrityksille. TSV-säännöksiin ehdotetuilla täsmennyksillä saattaa olla vaikutuksia, joita ei ole lainkaan käsitelty tai huomioitu. Alan yritystoiminnan ja innovaatioiden kehittyminen edellyttäisi eikaupallisen julkisen toimijan roolin vahvistamista. Ehdotettu muutos myös heikentää jätelain etusijajärjestyksen toteutumista ja kierrätystavoitteisiin pääsemistä. Kunnan järjestämässä jätehuollossa olennaisia ovat jätehuollon terveys- ja ympäristönäkökohdat sekä jätehuollon toimivuus.

Suomen Yrittäjät ja Ympäristöteollisuus ja –palvelut YTP ry toteavat, että hallituksen esitysluonnos poikkeaa osin siitä, mitä jätelain muutosta valmistelleessa työryhmässä päätettiin eikä pidä perusteltuna, että virkamiestyönä tehty viimeistely poikkeaa yhdessä sovitusta. **Elinkeinoelämän keskusliitto** katsoo, että esitysluonnos kehittäisi jätelakia parempaan suuntaan, mutta pitää esitysluonnoksen keskeisimpänä puutteena yksityisen ja julkisen elinkeinotoiminnan kilpailuneutraaliteetin riittämätöntä turvaamista jätehuoltoalalla.

Lassila & Tikanoja Oyj pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina jätealan markkinoiden toimintaedellytysten parantamiseksi ja materiaalien kierrätyksen edistämiseksi. Lisäksi tarvitaan määrätietoisia ja konkreettisia politiikkatoimia, jotka edistävät materiaalien kierrätystä ja etusijajärjestyksen toteuttamista. Suomalainen jätehuoltojärjestelmä perustuu yksityisen sektorin ratkaisuihin, sillä kunnalliset toimijat käytännössä ostavat keräys- ja käsittelyratkaisuja yksityiseltä sektorilta ja kunnomisteisilta energiayhtiöiltä. Jätehuollon järjestämistehtävät on portaittain siirretty tuottajayhteisöille ja tämä trendi tulee entisestään voimistumaan ja tehostamaan kierrätystä. Esitysluonnoksessa poiketaan työryhmä linjauksista, mihin ei ole perusteita. Esitysluonnoksen yleisperusteluissa on perustetomasti luotu kuvaa vahvaan kuntavastuuseen perustuvan mallin hyvistä puolista. Vastaavasti markkinaehtoisesta jätehuoltomallista luodaan harhaanjohtava kuva.

Suomen Logistiikka ja Kuljetus SKAL ry toteaa, että jätelain muutoksessa tulisi huomioida, että peruskunnilla tulisi olla oikeus päättää itsenäisesti jätteenkuljetusjärjestelmästä. Tämä vähentäisi jätteenkuljetuspäätöksistä tehtyjä valituksia.

Sosiaali- ja terveysministeriö muistuttaa, että jätelain muuttamista selvittänyt työryhmä ei päässyt yksimielisyyteen tarpeesta rajata kuntien vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon jätteiden (sote-jätteet) huolehtimisesta. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää hyvänä, että hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarvioinnissa on otettu huomioon myös sosiaali- ja terveysministeriön edustajan esiin nostamia terveydenhuollon jätehuollon järjestämiseen ja terveydensuojeluun liittyviä uhkakuvia. Toimivan jätehuollon järjestämisen vaikuttimet löytyvät tarpeesta pitää yllä yleistä järjestystä ja suojella terveyttä. Esityksen jatkovalmistelussa on erityisen tärkeää huolehtia siitä, että terveydenhuoltojärjestelmän ja terveydensuojelun tarpeet otetaan huomioon ja varmistetaan näin jatkossakin toimiva ja turvallinen terveydenhuollon jätehuolto Suomessa.

Valtiovarainministeriö muistuttaa, että esityksen tavoitteen on edistää kilpailua, mutta samalla tulee varmistaa kunnan lakisääteiseksi tehtäväksi säädettyjen jätehuoltopalveluiden sujuvuus ja minimoida kunnille aiheutuva hallinnollinen taakka. Valtiovarainministeriö edellyttää, että hallituksen esitys tulee käsitellä kuntatalouden ja –hallinnon neuvottelukunnassa kuntalain 11 §:n mukaisessa neuvottelussa, koska esitysluonnos sisältää muutoksia kuntien tehtäviin.

Puolustusministeriö toteaa, että lakiluonnoksen seurauksena puolustushallinnon yhdyskuntajätehuoltopalveluista pääosa hankittaisiin jatkossa jätehuoltoyrityksiltä. Etenkin syrjäisen sijainnin kohteilla olisi kuitenkin tarkoituksenmukaisinta tukeutua edelleen kunnan tuottamiin jätehuoltopalveluihin. Näissä tilanteissa puolustushallinnon jätehuoltokustannuksia voi nostaa sidosyksiköitä koskeva 10 % säännös, jos puolustushallinnon tuottaman jätteen osuus on alueellisesti merkittävä. Puolustusministeriö arvioi, että toteutuessaan lakiluonnos lisää puolustushallinnossa kilpailuttamistarvetta, minkä arvioidaan kuitenkin yleisesti sujuvoittavan puolustushallinnon yhdyskuntajätehuollon järjestämistä, mahdollistavan palveluiden yhtenäistämistä ja tuottavan mahdollisesti kustannussäästöjä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää ehdotettuja muutoksia perusteltuina ja kannatettavina. Lisäksi on tärkeää, että esityksellä pyritään edistämään kilpailua ja yritystoiminnan kehittymistä jätealalla ottaen samalla huomioon jätehuollon toimivuuteen, etusijajärjestyksen toteutumiseen ja kierrätykseen liittyvät tavoitteet.

Itä-Suomen hallinto-oikeus toteaa, ettei esityksestä ilmene, että yhdyskuntajätehuollon vastuunjakoon nyt luonnosteltujen muutosten perusteena olisivat nykytilanteen mukaisesta vastuunjaosta johtuvat ongelmat. Itä-Suomen hallinto-oikeuden käsittelemistä jätelain mukaisista asioista pääosan muodostavat yksityishenkilön omistaman kiinteistön jätehuoltoon liittyvät valitukset. Jätelain mukaisista hallintopakkoasioista valituksia on jonkin verran, mutta kuitenkin selvästi vähemmän. Muita jätelakiin perustuvia valituksia on hyvin vähän. Esimerkiksi valituksia voimassaolevan jätelain 42 §:n 1 momentissa säädetyn poikkeuksen myöntämisestä ei joinakin vuosina ole ollut lainkaan ja muutenkin vain muutama yksittäinen valitus. Poikkeamishakemukset eivät siten ole ainakaan määränsä vuoksi työllistäneet viranomaisia. Itä-Suomen hallinto-oikeus kuitenkin toteaa, ettei sen arvioitavissa ole laajemmin, mistä valitusten vähäinen määrä johtuu. Itä-Suomen hallinto-oikeus pitää mahdollisena, että suunniteltu muutos lisää jätehuollon eri toimijoiden määrää. Tämä edellyttää seuranta- ja valvontaviranomaisten resurssien pitämistä tehtävän vaatimalla tasalla.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus lausuu, että jätelain säännösten tulee olla riittävän selkeät, jotta turvataan kaikentyyppinen jätehuollon toimivuus kaikissa olosuhteissa ja riippumatta siitä, mikä tahon jätehuolto kunnassa viime kädessä järjestää.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus pitävät ehdotettuja muutoksia perusteltuina ja kannatettavina. **Lapin ELY-keskus** on huolissaan esitettyjen muutosten vaikutuksesta erityisesti Lapin alueen jätehuollon

toimivuuteen sekä jätehuoltopalvelujen saatavuuteen. Myös **Lapin liitto** katsoo, että jätelain muuttamisessa tulee ottaa huomioon Lapin kaltaisen harvaan asutun maakunnan erityisolosuhteet ja taata jätehuollon toimivuus taajamien ulko-puolella. Myös loma-asuntojen ja matkailupalvelujen jätehuollon hyvät edellytykset tulee varmistaa. On tärkeää turvata jätehuollon toimivuus koko maassa ja varmistaa, ettei muutoksien myötä synny tilanteita, joissa kuntien hallinnollinen taakka todellisuudessa lisääntyy verrattuna nykytilaan.

Senaatti-kiinteistöt katsoo hallituksen esitysluonnoksen kaiken kaikkiaan parantavan ja tehostavan jätehuollon järjestämistä nykyisestä. Hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän jätteen jätehuollon järjestämisen siirtäminen jätteen haltijan vastuulle mahdollistaisi kilpailukykyisen ja kustannustehokkaan toiminnan ympäristönäkökohtia unohtamatta sekä jätteen haltijan vaikutusmahdollisuuden käyttämänsä palvelun ominaisuuksiin. Itse järjestetyllä ja kilpailutetulla jätehuollolla voitaisiin tehokkaimmin edistää etusijajärjestystä ja materiaalihokkuutta sekä alan tervettä kilpailua. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt voi kilpailuttamalla edellyttää palveluntuottajia toimittamaan jätteitä koskevia tietoja sekä laissa säädetyn selvilläolovelvollisuutensa täyttämiseksi että toiminnan kehittämiseksi.

Suomen ympäristökeskus katsoo, että kiertotalouden edistämisen näkökulmasta tulisi vastuunrajausten siirtelyn sijaan keskittyä esim. bio- ja muovijätteen tehostettuun hyödyntämiseen tai arvometallien talteenottoon sähkö- ja elektroniikkajätteestä. Toimintaympäristön vakauden ja alan investointien turvaamisen vuoksi vastuunjako ei tulisi muuttua näin usein. Säännöksiä muutettaessa etenkin kunnan vastuita ja tehtäviä koskeva sääntely tulisi avata laajemminkin uudelleentarkastelulle. Sääntelyn yksinkertaistamiselle ja sääntelykustannusten vähentämiselle tulisi antaa huomattava painoarvo. Myös jätteen kuljetusten järjestämistä koskevaa sääntelyä tulisi tarkastella uudelleen ja päähuomio kiinnittää sääntelyn aiheuttamiin sääntelykustannuksiin. Kunnan vastuulle kuuluvien jätteiden kuljetuksesta tulisiikin säätää siten, että kunnan mahdollisuus päättää eri mallien välillä poistetaan.

Suomen Omakotiliitto ry pitää kilpailun lisäämistä lähtökohtaisesti hyvänä asiana, mutta esittää huolensa kuluttajien kustannusten kasvusta. Suomen omakotiliitto ry edellyttääkin, että eduskunnan tulee seurata jätelain täytäntöönpanoa sekä kotitalouksien jätehuollon hintatason määräytymistä ja kohtuullisuutta.

Maaseutupolitiikan neuvoston (MANE) sihteeristö pitää alueellisten erityispiirteiden huomioimisesta esityksessä tärkeänä, koska alueet koko Suomessa, maakuntien ja myös yksittäisten kuntien sisällä ovat erilaisia, ja niissä painottuvat erilaiset aluetyypit (kaupunki, maaseutu, saaristo). Kuntien vastuun rajautuessa vain asumisen jätteisiin, sihteeristö on huolissaan maaseudun yritysten, kuten maatalous- ja maaseutumatkailuyritysten jätehuollosta. Yritystoimintaa ei saa vaikeuttaa kohtuuttoman suurilla jätemaksuilla. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota jätehuollon hintojen tasa-arvoisuuteen asuin- tai toimipaikasta riippumatta, epäasiallisten kaatopaikkojen syntymisen ehkäisyyn, jätehuollon ohjauksen ja neuvonnan järjestämisestä huolehtimiseen sekä jätemäärien synnyn ehkäisyyn ja jätemäärien vähentämisen sitomiseen vahvemmin mukaan tavoiteasetantaan.

Pidä Lappi Siistinä ry katsoo lakiesityksen aiheuttamien riskien olevan liian suuret tavoiteltuun hyötyyn nähden. Uudistuksella heikennettäisiin entisestään jätepalveluiden laatua ja kaatopaikkojen asianmukaista hoitoa varsinkin harvaan asutuilla alueilla. Uudistus myös vaarantaisi ympäristöä ja ihmisten terveyttä jäteneuvonnan ja tiedotuksen vähentyessä. Myös jätteen epäasiallinen käsittely lisääntyisi uusien toimijoiden puutteellisen käsittelykapasiteetin vuoksi.

3.2 Vaikutusten arviointi

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomen Kuntaliitto, Kymenlaakson Jäte Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, ja Mustankorkea Oy, Ab Ekorosk Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, Pietarsaaren kaupunki ja Lapin ELY-keskus katsovat, että vaikutusten arvioinnissa keskiöön tulee nostaa esitettyjen toimien haitalliset vaikutukset jätehuollon järjestämiseen ja toimivuuteen ja että jatkovalmistelussa on kiinnitettävä huomiota esitettyjen muutosten haitallisiin kokonaisvaikutuksiin. Tehdyt vaikutusten arvioinnit eivät ole osoittaneet riittäviä perusteita esitysluonnoksessa esitetylle kokonaisuudelle. Kuntavastuun supistaminen yhdessä markkinaehtoisen toiminnan tarpeettoman tiukan rajaamisen kanssa on johtamassa monimutkaiseen ja hankalaa säädöskierteeseen. Arvioitujen vaikutusten kokonaisuus on merkittävä ja ulottuu jätelain keskeisimpien tavoitteiden toteutumiseen sekä yhdyskuntajätehuollon ulkopuolelle. Arvioinnissa on jätetty huomiotta mm. se, miten biohajoavan jätteen kaatopaikkakielto tulee mahdollisesti vaikuttamaan kuntien mahdollisuuksiin tarjota TSV-palvelua aluehallintovirastojen myöntämien määräaikaisten poikkeuslupien päätyttyä.

Myös **Pirkanmaan liitto, Rosk´n Roll Oy Ab ja Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy** katsovat, että muutoksen myönteiset vaikutukset jäävät vähäisiksi, kun taas ehdotetun muutoksen haitat vaikuttavat merkittävältä ja ovat esitettyjä lakimuutoksia vastaan. Pirkanmaan liitto ehdottaa, että lain valmisteluun on syytä ottaa aikalisä ja jatkaa sitä maakuntauudistuksen yhteydessä. **Satakuntaliitto** esittää, että esitetyt näkökohdat kunnan vastuun rajauksen vaikutuksesta sote-jätteiden jätehuoltoon tulee ottaa huomioon lakimuutoksen jatkovalmistelussa ja tarkastella laajemmin jätelain muutoksen suhdetta sote- ja maakuntahallinnon uudistukseen. **Varsinais-Suomen liitto** katsoo, että jatkovalmistelussa kierrätyksen ja kiertotalouden tavoitteiden tulisi olla keskiössä.

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomen Kuntaliitto, Kymenlaakson Jäte Oy, Ab Ekorosk Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, Lapin ELY-keskus sekä Pietarsaaren ja Kauhavan kaupungit toteavat, että esitysluonnoksessa on jätetty huomiotta, että kuntavastuun rajaamisen myötä tarve markkinaehtoisille palveluille kasvaa, mutta samanaikaisesti jätelaitosten mahdollisuuksia osallistua tarjouskilpailuihin rajataan markkinaehtoisen ulosmyynnin rajalla. Jätteen haltijan TSV-palvelun oikeuden suhdetta hankintalain kilpailuttamisvelvollisuuteen ei ole myöskään huomioitu. Jätehuollon ympäristön- ja terveydensuojeluun liittyviä tavoitteita tulee tarkastella yhtä seikkaperäisesti kuin kilpailun edistämiseen liittyviä näkökohtia ja tarkastelun tulee heijastua esitettävien muutosten sisältöön. Jätehuolto on välttämättömyyspalvelu, jonka saatavuus tulee olla jatkossakin turvattu kaikkialla maassa alueellista eroista huolimatta.

Suomen Kuntaliitto, Suomen Kiertovoima KIVO ry, Kymenlaakson Jäte Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, Lapin ELY-keskus, Lapin liitto ja Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä esittävät huolensa esitettyjen muutosten aiheuttamista lisäkustannuksista yhteiskunnalle ja kuntalaisille. Palvelun hintoja koskeva vaikutus kohdistuu pienten ja taajamien ulkopuolisten asiakkaiden ohella erityisesti kuntalaisiin, minkä vuoksi olennaista olisi tarkastella myös kuntalaisten jätemaksuja. Kymenlaakson Jäte Oy arvioi, että kuntavastuun rajauksesta aiheutuu jopa 15 % ja lisäksi markkinaehtoisen toiminnan rajauksesta noin 5 % korostuspaine kuntalaisten jätemaksuihin. **Rosk´n Roll Oy Ab ja Itä-Uudenmaan Jätehuolto** arvioivat, että esitetty lakimuutos lisääisi paineita nostaa niiden asiakkaiden jätemaksuja n. 3,2 %., yhteisvaikutukset huomioiden mahdollisesti enemmänkin.

Suomen Kuntaliitto, Suomen Kiertovoima KIVO ry, Ab Ekorosk Oy, Kymenlaakson Jäte Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy, Pietarsaaren kaupunki, Lapin ELY-keskus ja

Lapin liitto toteavat, yritysvaikutusten arvioinnissa tulisi jätealan yritystoiminnan ohella kiinnittää huomiota jätehuoltopalveluja tarvitsevien jätettä tuottavien yritysten asemaan alueelliset erot huomioiden.

Lapin ELY-keskus, Lapin liitto, Suomen Kiertovoima KIVO ry ja Perämeren Jätehuolto Oy arvioivat, että elinkeinoelämälle tarjottavien kunnan palvelujen supistuminen aiheuttaa riskin jätteen kulkeutumisesta epäasianmukaiseen käsittelyyn alueilla, joilla yksityistä palvelutarjontaa ei ole helposti saatavilla. Lisäksi **Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY** kiinnittää huomiota siihen, että kuntavastuun rajaaminen johtaa jätteenkuljetusliikenteen huomattavaan kasvuun. HSY:n arvion mukaan myöskään esitetty arvio siitä, että kierrätys saattaa lisääntyä sellaisilla jätteenhaltijoilla, joiden toiminnassa syntyy sekä yhdyskuntajätettä että muuta jätettä, ei pidä paikkaansa.

Suomen Kiertovoima KIVO ry ja Mustankorkea Oy toivovat, että kuntien jätelaitosten liikevaihdosta ja kunnan vastuulta poistuvan yhdyskuntajätteen määristä esitettyihin lukuihin sisältyvät pyöristykset tuotaisiin esille. **Suomen Kuntaliitto** huomauttaa, että taloudellisia vaikutuksia kuntien jätelaitosten toimintaan on painotettu virheellisesti alaspäin. **Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY** pitää arviota kunnan vastuulla olevan jätemäärän vähenemisestä arviolta puoleen vahvasti ylimitoitettuna.

Perämeren Jätehuolto Oy ja Pohjois-Pohjanmaan liitto katsovat, että lakiesityksessä tulee huomioida paremmin alueelliset erityispiirteet ja vaikutukset.

Suomen ympäristökeskus SYKE toteaa vaikutusten arvioinnin osoittavan, että ehdotus ei nyky-muodossaan tuota merkittäviä hyötyjä kiertotalouden tai jätehuollon edistämisen kannalta.

Maaseutupolitiikan neuvoston (MANE) sihteeristö toteaa, että arvioinnista puuttuu sekä aluekehitysvaikutusten että maaseutuvaikutusten arviointi. Sihteeristö esittää, että jätelain muuttamisesta tehtäisiin maaseutuvaikutusten arviointi paneutuen erityisesti harvaan asutun maaseudun näkököhtiin. Uudistuksen vaikutukset eivät saa olla kohtuuttomat maaseudun ja saariston toimijoille eikä uudistus saa heikentää maaseudun ja saariston vetovoimaisuutta toimintaympäristönä. **Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry** korostaa, että jätehuoltopalveluiden tulee olla välttämättömyyspalveluluonteensa vuoksi saatavilla ympäri Suomen kohtuulliseen hintaan. Maaseudulla toimivien pienten ja keskisuurten yritysten näkökulmasta hallituksen esitys on syy huoleen. MTK tulee edellyttämään mahdollisen lakimuutoksen tarkentavia vaikutusarvioita samalla, kun jätehuolto-sektori muuttuu asteittain pelkästään hankintalainsäädännön vaikutusten myötä.

3.3 Jätehuollon markkinapaikka ja kunnallisen jätteenkäsittelyinfran eriyttäminen

3.3.1 Kunnallisen jätteenkäsittelyinfran eriyttäminen

Kauhavan kaupunki, Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomen Kuntaliitto, Kymenlaakson Jäte Oy, Ab Ekorosk Oy ja Mustankorkea Oy kummeksuvat esitysluonnoksen lähestymistapaa, jossa on määritelty ennakolta säädettävän jätteenkäsittelyn infrastruktuurin eriyttämisestä ja avaamisesta. Ennen muutoksia tulisi selvittää lainsäädännön reunaehtojen ja yritysten palvelujen käytännön toteuttamismahdollisuudet. **Ab Ekorosk Oy** toteaa, että vaatimus kunnallisen jätteenkäsittelyinfran avaamisesta on lisäksi kuntien itsemääräämisoikeuden vastainen. Samalla subventoitaisiin yritysten toimintaa ja siirrettäisiin kuntalaisten omistusta yksityisille yrityksille eikä kunnille jäisi käytettävää kapasiteettia omiin tarpeisiinsa. Kuntien ja laitosten halu investoida tarvittavaan infraan pienentyisi huomattavasti. Lisäksi **Rosk'n Roll Oy Ab, Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy, KIVO ja Mustankorkea Oy** toteavat, että kokonaisuuden yhteisvaikutukset jäävät epäselviksi ja arvioimatta ja että jätteenkäsittelyinfran eriyttämisellä on merkittäviä kytkentöjä perustuslakiin ja sopimusvapauteen

sekä erottamaton yhteys kunnalle säädetyn jätehuollon järjestämisvastuun toteuttamisen edellytyksiin. **Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY** ei pidä hyvänä valmistelutapana, että lausuttavaksi on saatu vasta ensimmäinen osa kokonaisuutta, sillä esitykset jätteenkäsittelyinfran eriyttämisestä sekä markkinapaikasta saattavat vaikuttaa merkittävästi nyt ehdotettujen säännösten tulkintaympäristöön.

Ympäristöteollisuus ja –palvelut YTP ry toteaa, että infran eriyttäminen on keskeistä, kun suomalaista jätehuoltoa siirretään vahvemmin kohti kiertotaloutta. YTP katsoo, että jätehuollossa ei ole ilman infran eriyttämistä ja avaamista perusteita poiketa hankintalain sidosyksikkörajoista. Nämä tulee sitoa toisiinsa ja poistaa esitysluonnoksesta hankintalaista poikkeavat kirjaukset. **Elinkeinö- ja elinkeinoministeriön sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus EK** katsoo, että jätelain uudistuksen yhteydessä jätelakiin on kirjattava velvoite infran eriyttämiseen kilpailun vääristymisen ehkäisemiseksi, alan rakenteen selkiyttämiseksi sekä TSV-palveluiden ja kuntien jätelaitosten markkinaehtoisen toiminnan tarpeen vähentämiseksi.

Suomen Yrittäjät pitää perusteltuna, että eduskunnassa käsitellään jätelakiesityksen kanssa samaan aikaan kysymys jätehuollon infrastruktuurin avaamisesta. Infrayhtiöllä ja yksityisillä yrityksillä tulee olla sopimusvapaus jätteen käsittelystä, mutta asiaan ei kuitenkaan saada tehokasta ratkaisua pelkästään laitosten yhtiöittämisellä. Ratkaisu saattaa löytyä kilpailulainsäädännön puolelta. Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen raportissa 30/2017 ehdotetaan uutta lukua kilpailulakiin, jossa pienen sote-alan yrityksen toimintaa rajoittavat sopimusehdot voidaan ottaa viranomaisaloitteisesti Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvioitavaksi. Toinen vaihtoehto olisi kieltää jätelaisissa jätehuollon eri toimijoiden väliset sopimukset tai muut järjestelyt, joissa infra suljetaan yritysten ulottumattomiin. Samassa yhteydessä olisi syytä viitata perusteluissa Kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailulaissa määrättyyn valvontaoikeuteen.

Lassila & Tikanoja Oyj katsoo, että kuntavastuun perusteella rakennettu jätteenkäsittelyinfra on pakko avata markkinoille, jotta sinne voidaan ohjata kierrätyskelvottomia kaupan ja teollisuuden sivuvirtoja. Infran eriyttäminen on olennainen osa kokonaisuutta sovitettaessa yhteen hankintalain sidosyksikkösäännöksiä jätealalle. Hankintalaista poikkeavat kirjaukset tulisi poistaa esitysluonnoksesta, koska infran eriyttämisasiaa ei ole kirjattu esitykseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että infrastruktuurin avaamisen selvittämisen onnistunut läpivienti on keskeistä alan yritysten toimintaedellytyksille mutta toteaa, että ongelmat eivät välttämättä ole ratkaistavissa kilpailu- tai hankintasäätelyn keinoin, vaan ne vaativat rakenteen ja kuntien menettelytapojen muuttamista esim. tilaaja/tuottaja -mallin suuntaan.

Valtiovarainministeriö katsoo, ettei selvitysmiehen selvitys asiassa ole riittävä, vaan asiaa tulee jatkoselvittää esitetyin tavoin ympäristöministeriön toimesta. Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä ottaa selvityksessä huomioon olosuhteet eri alueilla sekä sen, miten eriyttäminen vaikuttaisi kunnan lakisääteisen tehtävän hoitoon.

3.3.2 Jätehuollon markkinapaikka

Kymenlaakson Jäte Oy katsoo, että sähköiset markkinapaikat eivät ratkaise markkinoiden läpinäkyvyyteen liittyvää ongelmaa, sillä niiden toimivuus on kokemusten mukaan kyseenalainen, ja niiden elinkaari on teknologian muutosvauhdin takia lyhyt. Liikesopimuksia ei myöskään haluta julistaa avoimeksi ja rahanarvoisille sivutuotteille löytyy kysyntää ilman julkista huutokauppaakin. **Rosk'n Roll Oy Ab ja Itä-Uudenmaan Jätehuolto** arvioivat, ettei markkinapaikka toisi mitään lisäarvoa, kun alan toimijoilla on jo tällä hetkellä käytettävissä nykyaikaisen tietotekniikan ansiosta kaikki esim. palvelun tarjoajan tai jättemateriaalin myyjän julkiseksi tarkoittamat tiedot. **Suomen**

ympäristökeskus SYKE arvioi, että markkinapaikkaan sisältyy merkittävä riski siitä, että järjestelmän ylläpidosta aiheutuvan lisäbyrokratian vastineeksi ei saada oleellista helpotusta jätelain 33 §:n soveltamis- ja tulkintaongelmiin.

Ympäristöteollisuus ja –palvelut YTP ry näkee jätehuollon markkinapaikan perustamisen erittäin tärkeänä erityisesti TSV-palvelun hyväksyttävyyden ja läpinäkyvyyden osalta. **Elinkeinoelämän keskusliitto EK** toivoo hallituksen esitykseen sisällytettäväksi konkreettisia keinoja markkinapuutteen selvittämiseen ja katsoo, että valtakunnallisella jätehuollon markkinapaikalla olisi myönteisiä vaikutuksia alan kilpailuun, markkinoiden läpinäkyvyyteen ja asiakashintoihin. **Lassila & Tikanoja Oyj** katsoo, että markkinapaikkaa koskeva valmistelu pitäisi sisällyttää esityskokonaisuuteen.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto KKV toteaa, että markkinapaikka helpottaisi TSV-palveluihin liittyvää markkinapuutteen arviointia sekä vahvistaisi jätehuoltomarkkinoiden toimivuutta, lisäisi läpinäkyvyyttä ja parantaisi jätealan kilpailua. Ajan myötä markkinapaikka voisi kehittyä kaikkien jätteiden ja sekundaaristen materiaalien vaihdannan keskuspaikaksi. KKV on aiemmin tuonut jätealan kehittämisen kannalta esille myös jättemateriaalien arvon kohoamisen pitkällä aikavälillä, mikä vahvistaa markkinamekanismin ja kilpailun soveltamisen mahdollisuuksia jätehuollon järjestämisessä. Lisäksi tärkeää on kilpailullisten markkinaolosuhteiden syntymisen edistäminen, alan toimijoiden mahdollisimman laajaa oikeus päättää jätteen keräämisen ja hyödyntämisen tavoista jätehuollon etusijajärjestykseen perustuen, yritysten tasapuolisen kohtelun turvaaminen ja uusien yrittäjien markkinoille pääsyn varmistaminen.

Työ- ja elinkeinoministeriö TEM pitää hyvänä sitä, että ympäristöministeriö on ryhtynyt selvittämään sekä mahdollisen markkinapaikan perustamista että infrastruktuurin mahdollisen avaamista. Alan avoimuutta on lisättävä, jotta yritykset saavat tietoa olemassa olevista liiketoimintamahdollisuuksista. Koska markkinapaikan kehittäminen tulee todennäköisesti olemaan kesken jätelain eduskuntakäsittelyn aikana, olisi perusteltua ottaa jo tässä vaiheessa jätelain muutostyön osaksi konkreettinen suositus läpinäkyvyyden lisäämiseksi. TEM ja **Elinkeinoelämän keskusliitto EK** katsovat, että kevyenä menettelynä markkinapuutteen kartoittamiseksi olisi mahdollista hyödyntää sähköistä julkisten hankintojen ilmoituskanavaa HILMAa. TEM kuitenkin toteaa, että markkinapaikan perustamiseen täytyy sitoutua niin vahvasti, että perustaminen onnistuu ja sen edellyttämät lakimuutokset saadaan nopeasti tehdyksi huolimatta työhön mahdollisesti liittyvistä käytännön haasteista. TEM toteaa myös, että jätealan markkinoiden avaamista ja toimivuutta edistäisi selvitys markkinoiden toimivuutta haittaavista vallitsevista ongelmista ja pullonkauloista sekä erilaisista vaihtoehdoista toimivuuden parantamiseksi. Samalla TEM ilmoittaa tukevansa suunnitteilla olevaa jätealan markkinapaikkaa, ensi vaiheessa erityisesti kunnan toissijaisen vastuun piiriin kuuluvissa TSV-jätteissä.

3.4 Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto (32 §)

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomen Kuntaliitto, Kymenlaakson Jäte Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy, Lapin ELY-keskus ja Jyväskylän seudun jätelautakunta katsovat, että kuntavastuun rajaaminen on lähtökohdiltaan tarpeeton ja ennen kaikkea jätehuollon sääntely-ympäristön ennakoitavuuden kannalta haitallinen muutos. Myös **Vestia Oy** toteaa, että lainsäädännön tulee olla kohtuullisesti ennakoitavissa ja tarjota luottamuksensuojaa lakisääteisten velvollisuuksien toteuttamisessa. Samoin **Pohjois-Pohjanmaan liitto** toteaa, että jatkuvat muutokset vastuunjakoon vaikeuttavat pitkäjänteistä toimintojen suunnittelua ja vähentävät investointihalukkuutta niin kunnallisten kuin yksityisten toimijoiden osalta. **Suomen Kuntaliiton, KIVOn, Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n, Lapin Jätehuolto kuntayhtymän ja Jyväskylän seudun jätelautakunnan** mukaan jätelain 32 § onkin perusteltua säilyttää nykyisellään. **Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY** katsoo niin ikään, että jätelain 32 § tulisi säilyttää ennallaan ja että laissa tulisi

varmistaa mekanismi, jolla kuntien jätelaitokset voisivat jäädä palveluntarjoajaksi yksityisten palveluntarjoajien rinnalle. HSY esittääkin, että jätelain 42 §:ää muutettaisiin siten, että jätteenhaltijat voisivat hakeutua kunnan lakisääteiseksi asiakkaaksi niin halutessaan.

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomen kuntaliitto, Kymenlaakson Jäte Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, Rosk'n Roll Oy Ab, Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy ja Mustankorkea Oy pitävät esitettyä muotoilua kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvien yhdyskuntajätteiden jäämisestä kunnan vastuulle kuitenkin parempana ja perustellumpana kuin vastuun rajaamista vain asumisessa syntyviin jätteisiin. Ne myös toteavat, että jätehuollon järjestämistä vastuu palautuminen jätteen haltijalle aiheuttaa merkittävän hallinnollisen taakan lisääntymisen jätehuoltopalvelujen kilpailuttamisen myötä ja että pienemmällä volyymeillä tehtävä kilpailu voi johtaa asiakashintojen nousuun. Lakimuutoksen kohderyhmään kuuluvat jätteen haltijat jäisivät lisäksi kunnallisten jätehuoltomääräysten ja kunnan jäteneuvonnan ulkopuolelle.

Joensuun ja Pietarsaaren kaupungit sekä kuntien jätelaitoksista Ab Ekorosk Oy ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy katsovat, että julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan yhdyskuntajätehuolto tulisi säilyttää kokonaisuudessaan kunnan vastuulla. Kunnan jätehuoltovastuun rajaaminen vaikuttaisi jätehuoltopalvelujen saatavuuteen, ympäristönsuojelun tasoon, viranomaisten hallinnolliseen taakkaan ja jätelain tavoitteiden saavuttamiseen. Lisäksi kotitalouksien jätemaksuihin arvioidaan kohdistuvan hinnankorostuspaineita, jopa 10-30 %. **Vestia Oy** arvioi, että lakimuutokset seurauksena jätemaksut nousevat kymmeniä prosentteja. Myös **Joensuun alueellinen jätelautakunta** pitää jätemaksujen korotuspaineita todellisina. **Suomen Kiinteistöliitto ry** toteaa, että asumisen ja taloyhtiöiden kannalta julkiseen hallinto- ja palvelutoiminnan vastuunjaon muutos luultavasti uhkasi nostaa kunnallisen jätehuollon tariffitasoja, ellei jätehuoltoyhtiöiden tuottavuutta pystytä nostamaan. Joensuun kaupunki ehdottaa, että lakia voitaisiin muuttaa siten, että sellainen asumisessa syntyvä jäte, joka syntyy yritys- ja kiinteistöjen yhteydessä olevassa asunnossa, voidaan kerätä yhdessä yrityksen jätteiden kanssa.

Suomen Kuntaliitto katsoo, että maakuntien yhdyskuntajätteet tulisi säilyttää kuntavastuun piirissä tai maakuntien jätehuoltopalvelujen saatavuus tulee vähintään turvata riittävän pitkän siirtymäajan avulla. Koska maakunnilla on velvollisuus vuokrata kuntien kiinteistöjä kolmen vuoden ajan uudistuksen voimaantulosta, tulisi vähintään sote-toiminnan yhdyskuntajätteiden osalta säätää samanpituisen siirtymäaika. Sote-jätehuollon huoliin voitaisiin vastata myös mahdollistamalla toimijoille vaihtoehto hakemuksesta päästä kunnan jätehuollon järjestämistä vastuun piiriin. Myös **Satakuntaliitto** katsoo, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa syntyvät jätteet tulisi säilyttää jatkossakin kuntien vastuulla. **Pirkanmaan Jätehuolto Oy** toteaa, että kunnan velvollisuudeksi tulisi säätää myös maakunnan yhdyskuntajätehuollon järjestäminen. **Lapin ELY-keskuksen** mukaan maakuntien jätehuollon järjestämiseen tulee kiinnittää sote- ja maakuntahallinnon uudistuksen yhteydessä huomiota. Lisäksi **Joensuun alueellinen jätelautakunta** huomauttaa, että jätelaissa tarkoitettu asumisen käsite olisi hyvä määritellä, sillä sote-palveluissa tuotetaan erilaista vakinaisen ja tilapäisen asumisen sisältävää palvelua eikä asumispalvelun ja terveydenhuollon erottaminen ole aina yksinkertaista. Myös koulutustoimipaikkojen yhteydessä asutaan esim. opistojen asuntoloissa. Lisäksi on pohdittava, tuleeko sote-uudistuksen viivästyminen peilata jätelain muutoksiin ja niiden voimaantulon aikatauluun.

Tampereen kaupungin alueellinen jätehuoltojaosto toteaa, että jätelaissa ja -asetuksessa on useita kohtia, esim. 35 §:n 4 momentti, joiden soveltaminen on hankalaa silloin kun on kyseessä sako- ja umpikaivoliete. Lisäksi olisi hyvä, että jätelaissa määriteltäisiin mitä tarkoitusta varten 39 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja kerätään ja jätteenkuljetusrekisteriä ylläpidetään.

Ympäristöteollisuus ja –palvelut YTP ry, Suomen Yrittäjät, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, RL-Huolinta Oy, Remeo Oy, Jätehuolto M. Helistö Oy, Lassila & Tikanoja Oyj, Lakeuden

Jätehuolto Oy, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, INFRA ry, Palvelualojen työnantajat Palta ry, Ravintolapalvelut MaRa ry, Kemianteollisuus ry ja Teknologiateollisuus ry kannattavat kunnan vastuun rajaamista asumisessa syntyvään jätteeseen, mutta vastustavat hallitusohjelmasta poikkeavaa ehdotusta, jonka mukaan kunnalla olisi velvollisuus järjestää jätehuolto kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen osalta. Ehdotuksen perustelut ovat erittäin niukat ja epämääräiset eikä ehdotus ole perustelut kiertotalouden lisäämiseksi. Koko julkisen sektorin toiminnasta syntyvän, laadultaan samankaltaisen yhdyskuntajätteen siirtäminen kuntien vastuun ulkopuolelle muodostaisi varteenotettavia synergiaetuja. Hallitusohjelman mukainen rajaaminen selkeyttää jätehuollon vastuunjakoja, vahvistaa alan markkinoita sekä toteuttaa hallitusohjelman tavoitteita yrittäjyyden, kilpailullisuuden ja kilpailuneutraliteetin vahvistamisesta. Kuntien vastuun rajaaminen asumisessa syntyvään jätteeseen lisääisi kuntien omaa valinnanvapautta sekä poistaisi tarpeen 42 §:n mukaisille poikkeushakemuksille vähentäen viranomaisien hallinnollista taakkaa.

Ympäristöteollisuus ja –palvelut YTP ry, RL-Huolinta Oy, Remeo Oy, Jätehuolto M. Helistö Oy, Lassila & Tikanoja Oyj ja Lakeuden Jätehuolto Oy katsovatkin, että jätelain 32 §:n 1 momentin 2 kohta kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvästä yhdyskuntajätteestä tulisi poistaa kokonaan. Samalla poistuu tarve tehdä vastaavat muutokset jätelain 42 §:ään. Lisäksi 1 momentin 3 kohta tulee rajata niin, että se koskee ainoastaan liikehuoneistossa syntyvää yhdyskuntajätettä, joka kerätään kiinteistöllä yhdessä 1 kohdassa tarkoitettun jätteen kanssa. Yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi tulkintaristiriitojen välttämiseksi korostaa, että momentin 3 kohta koskee ainoastaan asuinkiinteistöissä sijaitsevia ns. kivijalkayrityksiä. **Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry** toteaa, että mahdollisuus järjestää liikehuoneistossa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto yhdessä kunnan vastuulle kuuluvien yhdyskuntajätteiden kanssa on olennainen osa asuinkiinteistöjen yhteydessä toimivien ravintoloiden ja kahviloiden jätehuoltoa. Samalla on hyvä, että jätehuolto voidaan edelleen järjestää erillään kiinteistön muusta jätehuollosta velvoittamatta kuitenkaan järjestämäänsä liikehuoneistossa syntyvän yhdyskuntajätteen keräystä ja muuta jätehuoltoa yhdessä kunnan vastuulle kuuluvan jätteen kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitävät vastuunjaon muuttamista kannatettavana kilpailun toimivuuden ja kehittymisen näkökulmasta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen osalta, että vastuu tulisi rajata koskemaan vain niitä kiinteistöjä, joissa on ainoastaan kunnan toimintaa, jotta rajauksella tavoiteltavat säästöt transaktiokustannuksissa (mm. sopimuskustannukset ja jäteastioista aiheutuvat kustannukset) toteutuisivat.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus arvioi, että 32 §:n muutoksella ei ole merkittäviä vaikutuksia hallinto-oikeuden kannalta. **Korkein hallinto-oikeus** toteaa, että muutos poistaisi tulkintaongelmia aiheuttaneen jätelain 32 §:n 1 momentin 2 kohdan. Ehdotettu uusi 2 kohta vaikuttaa kuitenkin melko ahtaasti muotoilulta sen viitatussa siihen yksittäiseen kuntaan, jonka alueella kunnan hallinto- ja palvelutoiminta on, jolloin kuntayhtymän hallinto- ja palvelutoiminta ei ilmeisesti kuuluisi soveltamisalaan. Kun kuntien hallinto- ja palvelutoimintaa ollaan siirtämässä maakunnille, jätehuollon järjestämisvastuu ei ilmeisesti näiltä osin koskisi maakunnan toimintoja. Jätehuoltovastuun muuttaminen organisatorisen ratkaisun perusteella ilman aineellista säännösmuutosta ei välttämättä ole perusteeltaan lainsäädäntöä. Ehdotukseen sisältyy toisaalta asianmukainen siirtymäsäännös, joskaan säännös ei koskisi maakuntauudistukseen liittyvää tilannetta.

Suomen ympäristökeskus SYKE katsoo, että ehdotus sosiaali- ja terveystieteissä, koulutustoiminnassa sekä julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen siirtämisestä jätteen haltijalle selkeyttää sääntelyä etenkin, koska se kaventaa jätelain 42 §:n soveltamisalaa.

3.5 Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu (33 §)

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomen Kuntaliitto, Kymenlaakson Jäte Oy, Ab Ekorosk Oy, Mustankorkea Oy, Perämeren Jätehuolto Oy ja Pietarsaaren kaupunki muistuttavat, että TSV:n säätämisen taustalla olevat ympäristön- ja terveydensuojelun näkökulmat palautuvat ympäristöperusoikeuteen ja huomauttavat, että tästä syystä tarkastelun näkökulma ei voi olla esitysluonnoksessa esitetyllä tavalla kilpailuoikeudellinen. Erityisen huolestuttavia ovat esitetyt muutokset, joissa jätettä tuottavan tahon näkökulma on syrjäytetty. Lisäksi jatkuvasti muuttuvan markkinatilanteen selvittäminen on osoittautunut haastavaksi tehtäväksi, eikä haasteellisuus poistu tehtävän osoittamisella kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Myös jätehuoltoviranomaiselle aiheutuva hallinnollinen lisätaakka on merkittävä. Mainitut lausunnonantajat sekä **Lakeuden jätelautakunta, Kuopion kaupunki, Lapin Jätehuolto kuntayhtymä, Rosk´n Roll Oy Ab ja Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy** katsovat, että kunnalle voidaan säätää korkeintaan velvollisuus arvioida muun palvelutarjonnan puutetta ja että tasa-arvoiseksi arviointikriteeriksi kunnan arvioinnin ohella on nostettava jätteen haltijan arvio yksityisestä palvelutarjonnasta ja sen kohtuullisuudesta. Suomen Kuntaliitto ja Kuopion kaupunki katsovat lisäksi, ettei tehtävää tulisi osoittaa yksinomaan jätehuoltoviranomaiselle, vaan se tulisi voida hoitaa kunnan jätehuoltotoimijoiden yhteistyönä.

Joensuun alueellisen jätelautakunnan, Lakeuden jätelautakunnan, Jyväskylän seudun jätelautakunnan, Ylivieskan kaupungin, Mustankorkea Oy:n ja Vestia Oy:n mukaan markkinaehtoisen jätehuoltopalvelun tarjonnan selvittäminen on vaikeaa jätehuoltoviranomaisen keinoin eikä jätehuoltoviranomaisella ole riittävää markkinatuntemusta selvilläolovelvollisuuden toteuttamiseen. Jätehuoltoviranomainen joutuisi myös toimimaan jäteyritysten kunnalle antaman tiedon varassa ilman, että yrityksiä veloitetaan tiedon toimittamiseen. Parhaiten palvelutarjonnan puutetta ja hinnan kohtuullisuutta osaa arvioida jätteen haltija, jonka esittämä pyyntö tulisikin nostaa arvioinnin keskiöön. **Rosk´n Roll Oy Ab ja Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy** toteavat, ettei kunnan jätehuoltoviranomaisella ole riittävää tietotaitoa eikä kapasiteettia säännöllisiin ja aina markkinatilanteen muuttuessa tehtäviin arviointeihin. Samoin **Jätelautakunta Kolmenkierto ja Oulun Jätehuolto Oy** katsovat, että markkinaselvitysten tekeminen ei ole jätehuoltoviranomaisen tehtävä. Lisäksi **Ab Stormossen Oy** kiinnittää huomiota selvilläolovelvollisuudesta kunnan jätehuoltoviranomaiselle aiheutuvaan työmäärään ja hallinnolliseen taakkaan. **Pirkanmaan Jätehuolto Oy** muistuttaa, että jätehuoltoviranomaiselle selvilläolovelvollisuudesta aiheutuva kustannusten nousu kohdistetaan suoraan TSV-palveluihin, minkä seurauksena jätteentuottajien jätehuoltokustannukset nousevat. **Joensuun alueellinen jätelautakunta ja Jätelautakunta Kolmenkierto** toteavat, että jätehuoltoviranomaiselle ehdotetun uuden tehtävän kustannukset katettaisiin todennäköisesti kuntalaisten jätemaksuista.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY huomauttaa, että ehdotettu muutos jättää lainsäätäjän tarkoituksen epäselväksi. Lisäksi ehdotetun TSV-säännöksen tulkinnanvaraisuus jättää tapauskohtaiset tulkinnat oikeuskäytännön varaan. Jätehuollon toimivuuden varmistamiseksi TSV-palvelu tulee tarjota kaikille palvelun pyytäjille palvelupyynnön syystä riippumatta, sillä harkinnan tekee jokaisessa yksittäistapauksessa jätteen haltija. Säännöksestä tulisi myös poistaa kohta ”muun palvelutarjonnan puutteen johdosta”. Ehdotetut 33 §:n 2 ja 3 momentin ovat lisäksi keskenään ristiriitaiset. HSY toteaa, että TSV-palvelua ei esitysluonnoksessa esitetystä poiketen voi kilpailuttaa.

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomen Kuntaliitto, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY ja Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä toteavat, että TSV-palvelun järjestämistä koskevan sopimuksen enimmäispituudesta ei ole tarpeen säätää lailla, vaan sopimus voisi olla voimassa myös toistaiseksi. Olennaista on, että sopimus on molempien osapuolten irtisanottavissa tilanteen muuttuessa. Myös **Oulun Jätehuolto Oy** pitää määräaikaan tarpeettomana. **Suomen Kiinteistöliitto ry** katsoo, että ehdotetun jätelain 33 §:n 3 momentin sanamuoto-

to on TSV-palvelusopimuksen keston osalta epäselvä, sillä sopimus sisältäisi sekä määräaikaisen että toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen tunnusmerkkejä. Sopimus olisi siten ns. sekamuotoinen sopimus, jonka voidaan helposti tulkita olevan voimassa toistaiseksi. Laissa tulisi määritellä selvästi, missä tapauksissa osapuolet voivat sopia sopimuksen ennaikaisesta päättämisestä.

Rosk'n Roll Oy Ab, Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy, Suomen Kuntaliitto ja Suomen Kiertovoima KIVO ry pitävät ongelmallisena, että esitysluonnoksen perusteella kunnallisen yhtiön on mahdotonta arvioida, mitä ehdotettu jätelain 33 §:n 4 momentin asetuksenantovaltuus tarkoittaisi käytännössä.

Ympäristöteollisuus ja –palvelut YTP ry:n, Lassila & Tikanoja Oyj:n ja Remeo Oy:n mukaan on hyväksyttävää, että kunta voi tuottaa TSV-palveluja hankintalain sidosyksikkösääntelyn estämättä, silloin kun se on jätteen haltijoiden pyyntöjen ja muun markkinatarjonnan puutteen perusteella velvollinen. Sidosyksikkösääntely koskee siis ainoastaan puhtaasti markkinaehtoisia palveluja. **YTP, Elinkeinoelämän keskusliitto ja Lakeuden Jätehuolto Oy** huomauttavat, että TSV on erittäin merkittävä poikkeus hankintalain sidosyksikkösääntelystä, jossa vastaavan markkinaehtoisesta toiminnan puute oikeuttaa 5 % sijaan enintään 10 % ulosmyyntiin. Kilpailuneutraaliteettiongelmia aiheutuu erityisesti, jos jätehuollon sidosyksikköasemassa toimiville kuntayhtiöille annetaan esityksen mukainen poikkeus korkeampaan ulosmyyntirajaan kuin hankintalaissa on asetettu.

Suomen Yrittäjät kummeksuu, että työryhmän mietinnössä esitetyt viittaukset Hilmassa olevan avoimuusilmoituksen käyttämiseen sekä uuden markkinapaikan perustamiseen selvitysvelvollisuuden arviointityökaluina on hallituksen esitysluonnoksesta poistettu. Myöskään esitettyä TSV-sopimuksen voimassaoloaika ei ole perusteltu.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry toteaa, että kunnan TSV-palvelun rajoittaminen tiukempien kirjausten ja yksityisen palvelutarjonnan selvittämisen avulla on positiivista. Lisäksi on tärkeää, että kunta tulkitaan tässä yhteydessä nimenomaan kunnan jätehuoltoviranomaiseksi. Myös **Kemianteollisuus ry** pitää ehdotettuja täsmennyksiä TSV-sääntelyyn hyvinä sekä eri toimijoiden asemaa ja oikeuksia selkeyttävänä ja toimintaketjuja sujuvoittavana. Samoin **Teknologioteollisuus ry** kannattaa TSV-sääntelyn täsmenämistä ja toteaa, että kunnan TSV-palvelun tarjontavelvoite on tärkeä säilyttää, jotta turvattaisiin jätehuoltopalvelut myös pienemmillä paikkakunnilla tai syrjäisemmällä seuduilla toimiville toimipaikoille. On kuitenkin tärkeää, että kunnan jätehuoltoviranomaiset arvioivat tasapuolisesti eri yrityksiä ennen suostumusta TSV-palvelun antamiseen.

Jätehuolto M. Helistö Oy ja RL-Huolinta Oy toteavat että TSV-palvelu on tarpeellinen monille jätteenhaltijoille. Kunnan jätehuoltoviranomaisen velvollisuuksista, TSV:n tarpeen arvioinnista ja sitä koskevasta tiedottamisesta tulee kuitenkin antaa selkeät säädökset. On myös tärkeää, että markkinatilanteen arvioinnista ja TSV-sopimuksen keskeisestä sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella riittävän yksiselitteisesti. **Ympäristöteollisuus ja –palvelut YTP ry** toteaa, että jätelain 33 §:n 4 momenttiin koottuihin asetuksenantovaltuuksiin olisi syytä lisätä siinä nyt olevien lisäksi mahdollisuus antaa tarkempia säännöksiä TSV-palvelua koskevan sopimuksen keskeisestä sisällöstä.

Lassila & Tikanoja Oyj toteaa, että nyt esitettyssä muodossa muutoksenhakuoikeus kunnan tekemään selvitykseen jää epäselväksi, mikä on puute alan toimijoiden oikeusturvassa. Lakiin tuleekin kirjata selkeästi, että kunnan täytyy selvittää TSV:n käytön edellytysten toteutuminen alueellaan ja tehdä asiasta hallintopäätös. Lisäksi arvioinnissa huomioitava hinnan kohtuullisuus on joustava normi, jonka arviointiin ei välttämättä ole kunnissa osaamista ja resursseja.

Valtiovarainministeriö kannattaa avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämistä TSV:n osalta. **Työ- ja elinkeinoministeriö** toteaa, että pelkkä selvilläolovelvoite ei takaa, että kunnalla on olemassa reaali-nen keino selvittää alueensa jätehuollon palvelutarjonta. Markkinapuutteen olemassaolon todenta-mista ei voi myöskään jättää vain TSV-palvelua pyytävän jätteen haltijan vastuulle. Ilman toimivaa mekanismia kunnan ei ole mahdollista täyttää selvilläolovelvollisuuttaan. Säännös on tärkeä ja kan-natettava, mutta ennen sen hyväksymistä tulee varmistaa, että sen noudattamiseen sitoudutaan ym-märtäen millaisia keinoja se toteutuakseen vaatii. **Kilpailu- ja kuluttajavirasto** pitää kannatettavana TSV:n ja siihen liittyvien menettelyjen täsmentämistä läpinäkyvyyden parantamiseksi sekä toteaa, että markkinapaikan perustaminen tarjoaisi ratkaisun markkinapuutteen arviointiin liittyviin haastei-siin. Kunnan TSV-palveluita koskevien sopimusten perusteltu enimmäiskesto on kolme vuotta, mitä on jatkossa mahdollista lyhentää, kun saadaan kokemuksia markkinoiden reagoinnista palvelutarpee-seen erityisesti markkinapaikan välityksellä. Sopimusten suhdetta tulevan markkinapaikan toimi-vuusedellytyksiin tulee jatkossa myös arvioida.

Lapin ELY-keskus toivoo, että valtakunnallisen jätesuunnitelman tarkistuskierröksellä saataisiin valtakunnallisesti luotua ajantasainen, helposti löydettävä ja tarkkuudeltaan riittävä tietopankki toi-mivista jätteenkäsittelypalveluista. **Pirkanmaan ELY-keskus** arvioi, että TSV-sääntelyn täsmentä-minen saattaa vähentää jätealan yksityisten ja julkisten toimijoiden välisiä ristiriitoja sekä lisätä kun-nan jätehuoltoviranomaisen hallinnollista taakkaa.

Senaatti-kiinteistöt kiinnittää huomiota siihen, että kunnan toissijainen vastuu jätehuollon järjestä-misestä on tarpeellinen jätehuoltopalveluiden saatavuuden varmistamiseksi haja-asutusalueilla ja valtakunnan reuna-alueilla. TSV-säännöksen muotoilussa tai perusteluissa tulisi kuitenkin selvyyden vuoksi todeta, että TSV-palvelun tarjoamiseen liittyvässä arvioinnissa ja päätöksenteossa kiinnitettäi-siin yksityisen palvelutarjonnan saatavuuden ohella huomiota hintojen kohtuullisuuteen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus katsoo, että ehdotettu uusi säännös selvilläolovelvollisuudesta on sinänsä hyvä ja tarpeellinen jätehuollon toimivuuden näkökulmasta. Jää kuitenkin avoimeksi, miten tuo velvollisuus toteutuu ja mitä tapahtuu, jos kunta ei ole selvillä jätehuollon toimijoista. **Korkein hallinto-oikeus** katsoo, että säännös on jo voimassaolevassa muodossaan osin tulkinnanvarainen. Pyyntö koskee yleensä operatiivista jätehuoltoa eikä siihen vastata hallintopäätöksellä. Epäselväksi saattaa jäädä, miten menetellään, jos kunnan jätehuolto-yhtiö ei anna pyydettyä palvelua. Epäselvää voi olla, kuka tekee tällöin päätöksen ja onko kyse esim. hallintoriita-asiasta. Kunnalle esitetty jäte-huollon palvelutarjonnan arviointivelvollisuus on tarkoitettu yleistehtäväksi, mutta arviointiin liittyen on asetettu myös tiedottamisvelvollisuus, mikä viittaa aktiiviseen tehtävään. Riittävää voisi ehkä olla tietojen pitäminen yleisesti saatavilla.

Suomen ympäristökeskus SYKE toteaa, että jätelain soveltamisesta saatujen kokemusten perusteel-la on todennäköistä, että uusi säännös muokkaa tulkintaerimielisyyksien kohdetta, mutta peruson-gelma säilyy. Säännöksen soveltamis- ja tulkintaongelmat eivät perustu puutteelliseen tietoon sään-nöksestä, vaan eri tahojen erisuuntaisiin intresseihin. Ongelmia on vaikea ratkaista uudella tai entistä tarkemmalla sääntelyllä. Jatkovalmistelussa tulisi harkita jätelain 33 §:n kumoamista.

3.6 Poikkeus velvollisuudesta luovuttaa jäte kunnan järjestämään jätehuoltoon (42 §)

Kymenlaakson Jäte Oy, Ab Ekorosk Oy, Pietarsaaren kaupunki, Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveysyön kuntayhtymä, Suomen Kuntaliitto, Suomen Kiertovoima KIVO, Jyväskylän seudun jätelautakunta ja Mustankorkea Oy katsovat, että mikäli jätelain 32 §:n muutos toteu-tetaan esitysluonnoksessa esitetyn mukaisena, jätelain 42 §:n 1 momentin kriteereihin tulisi lisätä kohta, jonka mukaan poikkeaminen ei saisi vaarantaa kunnan järjestämän jätehuollon taloudellista ja

asianmukaista hoitamista. Tämä on kunnan järjestämän jätehuollon kokonaisuuden turvaamisen kannalta olennaista, sillä jos kyse on usean kiinteistön jätehuoltopalveluista, poikkeamisella voi olla laajemmin vaikutusta palveluiden järjestämismahdollisuuksiin. Myös **Joensuun alueellinen jätelautakunta** katsoo, että jätelain 42 §:n muotoilussa tulisi varmistaa, ettei poikkeaminen vaaranna kunnan järjestämän jätehuollon kokonaisuuden toimivuutta ja taloudellisesti järkevää toteuttamista. KIVO, Ab Ekorosk Oy, Mustankorkea Oy ja **Ab Stormossen Oy** katsovat lisäksi tarpeelliseksi ja perustelluksi jätelain 42 §:n soveltamisalan laajentamisen siten, että poikkeaminen jätteen haltijan jätehuollon järjestämisvastuusta olisi mahdollista, kun kyse olisi kuntavastuun rajauksen myötä kunnan vastuun ulkopuolelle jäävistä toiminnoista. Voimassa olevan jätelain poikkeusmahdollisuutta on käytetty hyvin vähän eikä soveltamisalan laajennuksen voida arvioida lisäävän merkittävästi hallinnollista taakkaa kunnissa.

Kymenlaakson Jäte Oy:n mukaan pykälä esitetystä muodossaan lisää jätelautakuntien työtaakkaa tarpeettomasti. **Joensuun alueellinen jätelautakunta** toteaa, että esitetty muutos olisi tarkoituksenmukaisuusharkinnan käyttömahdollisuuden lisäämiseksi tarpeellinen erityisesti silloin, jos 32 §:ään ehdotettua vastuunjaon muutosta ei tehtäisi. **Ylivieskan kaupunki** taas katsoo, että yhdyskuntajätehuollon vastuunjaon muutoksen ollessa tarpeeton, myös poikkeamispykälän muuttaminen on tarpeellista. Poikkeuksia on haettu erittäin vähän ja menettelyä koskevat käytännöt ovat muotoutuneet ja oikeuskäytäntöä syntynyt.

Ympäristöteollisuus ja –palvelut YTP ry katsoo, että mikäli kunnan vastuun rajausta ei toteuteta hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti, ja jätelain 42 § jää voimaan, tulisi se laajentaa koskemaan jätelain 32 §:n 1 momentin 2 kohdan lisäksi 1 kohtaa eli asumisessa syntyvää jätettä. Tämä lisäisi asukkaiden valittavissa olevia palveluita ja mahdollistaisi laajemman palveluiden kirjon.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry toteaa, että jätelain 42 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksia on myönnetty hyvin vähän, eikä selkeästi etusijajärjestyksen kannalta parempaan lopputulokseen johtaneita hakemuksiakaan ole useimmiten hyväksytty. Jätelakiin esitetty väljempi kirjauskaan ei välttämättä muuta tätä käytäntöä. Lisäksi **Lakeuden Jätehuolto Oy** toteaa, että jätelain 42 §:n mukainen poikkeus on ollut jätteen haltijoilta saadun palautteen perusteella hankala prosessi. Kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan näkökulmasta hallinnollinen taakka on suurempi 42 §:n mukaisessa menettelyssä kuin kuntien toimintaan muutoin olennaisesti kuuluvien kilpailutusten tai sidosyksikköpäätösten tekemisessä.

Pirkanmaan ELY-keskus toteaa, että jätelain 42 §:n muutos tulee toteuttaa yhdessä 32 §:n muutoksen kanssa, jotta lain sisäinen systematiikka säilyy loogisena. Esitetty muutos vähentäisi kunnan tekemiä poikkeuspäätöksiä ja niistä aiheutuvaa hallinnollista työtä. Jälkivalvontaan liittyvät tehtävät saattaisivat kuitenkin lisääntyä.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että jätelain 42 § on voimassaolevassa muodossaan vaikeasti avautuva. Poikkeuksia ei ole juuri myönnetty eikä säännöksen soveltamisesta ole juuri oikeuskäytäntöä. Ehdotettu muutos ei sanottavasti paranna säännöksen ymmärrettävyyttä. Myöskään etusijajärjestykseen liittyvän kriteerin lieventäminen ei todennäköisesti helpota olennaisesti säännöksen soveltamista, vaan voi johtaa velvollisuuteen tehdä pienipiirteinen kalkyyli parhaasta ratkaisusta.

Suomen ympäristökeskus SYKE katsoo, ettei jätelain 42 §:ssä säädetty poikkeusmahdollisuus ole jätelain tavoitteiden kannalta välttämätön ja siksi mahdollinen poikkeuspäätöksenteko tuottaa turhaa sääntelytaakkaa niin viranomaisille kuin päätöksen valmisteluun osallistuville alan toimijoille. Jatkovalmistelussa tulisikin vakavasti harkita säännöksen kumoamista.

3.7 Kirjanpito kunnan jätehuoltopalveluista ja kuljettajan tiedonantovelvollisuus (44 §)

Suomen Kuntaliitto, Suomen Kiertovoima KIVO ry, Kymenlaakson Jäte Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, Ab Ekorosk Oy, Rosk'n Roll Oy Ab, Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy, Ab Stormossen Oy, Joensuun alueellinen jätelautakunta sekä Pietarsaaren ja Ylivieskan kaupungit huomauttavat, että jätelain 44 §:n 1 momenttiin esitetty muotoilu on huomattavan laaja voimassa olevan lakiin nähden sekä perusteettoman laaja ja työläs suhteessa tavoiteltuun päämäärään. Esitetystä muutoksesta aiheutuva hallinnollinen taakka on huomattavan suuri sekä jätelaitoksille että kunnille. Mainitut lausunnonantajat toistavat vaihtoehtona esitysluonnoksessa esitetylle Jätelaitosyhdistys ry:n (nytemmin Suomen Kiertovoima ry) jäteläkityöryhmän loppuraportin eriävässä mielipiteessään ehdottamaa lähestymistapaa, jossa jätelain 79 §:n 3 momenttia muuttamalla on mahdollista saavuttaa tavoiteltu läpinäkyvyys. **Pirkanmaan Jätehuolto Oy** puolestaan katsoo, että läpinäkyvyyden turvaamiseksi on riittävää, että pykälässä esitetyt laskelmat julkaistaan ainoastaan kokonaisliikevaihdosta.

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomen Kuntaliitto, Ab Ekorosk Oy, Rosk'n Roll Oy Ab, Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy ja Pietarsaaren kaupunki toteavat, että mikäli kirjanpitovelvoitetta laajennetaan, on sinänsä hyvä, että säädetään jätteen kuljettajille nykyistä tiukempi tiedoksiantovelvollisuus. Tietojen aitouden toteamiseksi ehdotettu lausunnonmenettely vaikuttaa kuitenkin käytännössä hankalalta ja työläältä kaikille osapuolille sekä lisää jätelaitosten ja kuntien hallinnollista taakkaa. Lisäksi on ongelmallista, ettei jätteen kuljettajan tilintarkastajan lausunnonantovelvoitetta ole sidottu mihinkään määräaikaan, sillä kuntien jätelaitosten ja jätteenkuljetusyritysten tilinpäätösajankohdat voivat erota toisistaan. Kunta tai jätelaitos tarvitsevat mahdollisen lausunnon viimeistään tammikuun loppuun mennessä voidakseen saattaa oman tilinpäätöksensä päätökseen. Myös **Kymenlaakson Jäte Oy** kiinnittää huomiota siihen, että tilintarkastajan lausunnon antamiselle tulee vähintään asettaa takaraja, jonka mukaan tiedot ja tilintarkastajan lausunto niiden oikeellisuudesta on annettava edelliseltä vuodelta viimeistään 15. tammikuuta mennessä. Samoin **Joensuun alueellinen jätelautakunta** toteaa, että lausunnon antamiselle tulisi säätää määräaika. **Oulun Jätehuolto Oy** katsoo, että ehdotetuista jätelain 44 §:n 3 momentin vaatimuksista voidaan luopua, jos jätelain 33 §:n mukainen jäte voitaisiin kirjata jätelain 32 §:n mukaiseksi jätteeksi, sillä TSV-jätteen osuudet yhteisissä kuormissa ovat yleensä marginaalisia

Suomen Kuntaliitto ja Suomen Kiertovoima KIVO ry toteavat, että esitysluonnoksen perusteella on mahdotonta arvioida, mitä jätelain 44 §:n 4 momenttiin ehdotettu asetuksenantovaltuus tarkoittaisi käytännössä. **Kymenlaakson Jäte Oy** katsoo, että TSV:n liikevaihdon erittelyvelvoite jätelajeittain ja käsittelymenetelmittäin edellyttää, että erittelyvelvoitteen sisältö määritellään täsmällisesti valtioneuvoston asetuksessa. Eriyttämis- ja tiedonantovelvoitteita ei saa panna täytäntöön, ennen kuin tarkentava asetus eriyttävien tietojen sisällöstä ja menettelyistä on annettu.

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP, RL-Huolinta Oy, Remeo Oy ja Jätehuolto M. Helistölä Oy katsovat, että ehdotettu jätelain 44 § sisältää avoimuuden ja läpinäkyvyyden toteuttamiseksi sekä jälkivalvonnan mahdollistamiseksi tarpeellisia parannuksia nykyiseen sääntelyyn nähden. Esitysluonnoksessa jää kuitenkin vielä melko avoimeksi, mitä jätteen kuljettajan tiedonantovelvollisuudessa tarkoitettujen yksilöidyt tiedot ovat. Myös **Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry ja Kemianteollisuus ry** kannattavat ehdotettua 44 §:ää. **Suomen Yrittäjät** katsoo, että kirjanpidon eriyttäminen on perusteltua tilanteessa, jossa kuntayhtiön oikeudet ja velvollisuudet liittyvät jätteen alkuperään ja oikeudelliseen statukseen sekä kilpailuneutraaliteetin turvaamiseen. Jätteen kuljettajan tiedonantovelvollisuus on niin ikään perusteltu ja syytä säilyttää jatkossakin.

Ympäristöteollisuus ja –palvelut YTP ry ja Suomen Yrittäjät eivät pidä jätelain 44 §:n 3 momentissa ehdotettua lausuntomenettelyä perusteltuna eikä asiaa ole käsitelty lakia valmistelleessa työryhmässä. Velvollisuuden sisältöä ja kohdistumista ei ole asetettu selkeästi ja tarkkarajaisesti lakipykälään ja tiedonantovelvoitteet jäävät epäselviksi jätelain 147 §:ään esitetyn rangaistussäännöksen valossa. Jos menettely kuitenkin jää hallituksen esitykseen, niin viimeistään asetuksen valmisteluvaiheessa tulee varmistaa, että velvollisuudesta tulee kohtuullinen. Suomen Yrittäjät huomauttaa, että vastaavaa kirjanpidon eriyttämisasiä on pohdittu työ- ja elinkeinoministeriön kilpailulakia koskevassa työryhmässä. Työryhmä ei esitä tässäkään tapauksessa tilintarkastajan lausuntoa eikä tällaista velvollisuutta ole muuallakaan, minkä vuoksi sitä ei ole perusteltua liittää esitykseen.

Myös **RL-Huolinta Oy ja Jätehuolto M. Helistölä Oy** pitävät esitystä tilintarkastajan varmennuslausunnosta epäselvänä, hallinnollisesti raskaana ja käytännössä hankalasti toteutettavana. Jätelain 119 § 1 momenttiin kerättävät keräys- ja kuljetustapatiedot eivät sisällä erittelyä sekakuormissa tehtävästä keräyksestä suhteessa erillisiin noutoihin. **Lassila & Tikanoja Oyj** toteaa, että selkeämpää olisi viitata suoraan jäteasetuksen 23 §:ään, jossa on jo nyt asetettu velvollisuus kirjanpitoon.

Valtiovarainministeriö kannattaa kuntien jätelaitosten kirjanpitovelvoitteisiin liittyviä täsmennyksiä. Niistä kunnille aiheutuva hallinnollinen taakka tulee kuitenkin arvioida. Myös **Kilpailu- ja kulttajavirasto** pitää ehdotettua erittelyvelvollisuutta kannatettavana. **Työ- ja elinkeinoministeriö** pitää kannatettavana jätelain 44 §:n 3 momentin lausuntomenettelyä, koska kunnalla täytyy olla käytössään riittävät tiedot vastaanottamiensa jätelajien osalta.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto ja Suomen Kuntaliitto ehdottavat, että jos kunta tai 43 §:n mukainen yhtiö hoitaa kunnan velvollisuudeksi 32 §:ssä säädetyn jätehuollon lisäksi TSV-palvelua tai muuta jätehuoltoa, tiedot mainittujen palvelujen liikevaihdosta ja taloudellisesta tuloksesta on annettava tilinpäätöksessä. Koska kirjanpidon perustaksi kuljettajalta saatavat tiedot olisivat kuljettajayhtiön tilintarkastajan varmennuksesta huolimatta aina jossain määrin arvionvaraisia, ei ole perusteltua esittää tuloslaskelmia näiden näihin tietoihin perustuen. TSV-liikevaihtoa koskevat maksukertymätiedot voitaisiin antaa myös jätelain 79 §:n mukaisesti, jolloin tiedot julkaistaisiin ainoastaan kunnan yleisessä tietoverkossa. Kuntajaosto, Suomen Kuntaliitto ja **Suomen Kiertovoima KIVO ry** korostavat olennaisuutta kirjanpitoon merkitsemisessä ja tilinpäätöksessä esitettävissä tiedoissa kirjanpitolain 3 luvun 2 a §:n mukaisesti. Hallinnollisen taakan minimoimiseksi vain tarpeelliset seikat tulee eritellä ja esittää tilinpäätöksessä. Tästä syystä liitetietovaatimus ja tilinpäätöksessä esittämistä koskeva vaatimus tulisi poistaa. Lisäksi tilinpäätöksessä esitettävien tietojen tulisi olla tarkastettavissa olevia. Edellä mainittujen tietojen oikeellisuuden varmistaminen esim. kunnan tilintarkastajan toimesta ei olisi mahdollista. Kuntajaosto huomauttaa, että lausuntopyyntöaineistossa ei ollut jätelain 44 §:n 4 momentin asetuksenantovaltuuksiin perustuvaa asetusluonnosta, joten kaikki tarvittavat seikat eivät ole tiedossa lausunnon antamista varten. Kuntajaoston näkemyksen mukaan on perusteltua, että laskelmien laatimisessa noudatetaan kirjanpitolakia soveltuvien osin, koska tämä vastaa kuntien voimassa olevia kirjanpitosäännöksiä. Laskelmat olisi liitettävä kunnan tai yhtiön tilinpäätökseen. Ne olisi julkaistava ja oltava saatavilla yleisessä tietoverkossa. Laissa on lisäksi syytä antaa säännös siitä, mistä lähtien jätelain 44 §:ssä edellytetyt tiedot tulee antaa. Tietoja voidaan edellyttää vain tilikaudelta, joka alkaa lain voimaantulohetkenä tai sen jälkeen.

Suomen Tilintarkastajat ry ei näe estettä sille, etteikö tilintarkastaja voisi antaa jätelain 44 §:n 3 momenttiin ehdotettua varmennuslausuntoa. Ehdotetussa säännöksessä on kyse tilintarkastuslain (1141/2015) 1 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesta lausunnon antamisesta, jonka antaminen ei sisälly jätteenkuljetusyhtiön lakisääteiseen tilintarkastukseen. Suomen Tilintarkastajat ry kiinnittää huomiota siihen, että tilintarkastajan antamalla varmennuslausunnolla varmennetaan vain jätteen kuljettajan tilinpäätökseen kirjaamien ja kunnalle annettavien tietojen yhtäläisyys. Varmennuslau-

sunto ei varmenna sitä, että kuljettajan tilinpäätökseen kirjaama jätteiden määrä olisi itsessään oikein. Suomen Tilintarkastajat ry:n mielestä jätteen kuljettajan kirjanpidon virheellisyyden mahdollisuutta ei ole riittävässä määrin huomioitu lakiehdotusta laadittaessa.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus toteaa, että jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa koskevien valitusten perusteella on ennakoitavissa, että jätelain 44§:n 3 momentin mukaisesta tietojen luovuttamisvelvollisuudesta kieltäydytään liikesalaisuus vaarantumiseen vedoten. Hämeenlinnan hallinto-oikeus katsoo, että lain soveltamisen kannalta tarkat säännökset ovat kannatettavia.

Suomen ympäristökeskus SYKE näkee, että kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuutta koskevat ehdotukset ovat käytännön toimeenpanon kannalta jossain määrin epärealistisia.

3.8 Sidos- ja hankintayksiköitä koskevat erityisen säännökset (145 a §)

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Kymenlaakson Jäte Oy, Ab Ekorosk Oy, Rosk´n Roll Oy Ab, Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Pirkanmaan Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy, Lapin ELY-keskus ja Pietarsaaren kaupunki pitävät myönteisenä jätehuollon omasta ulosmyyntirajasta säätämistä. Esitetty 10 % ulosmyyntiraja ei kuitenkaan ole riittävä, kun huomioidaan jätehuoltopalveluiden saatavuuden turvaamisen tavoite koko maassa. Jätehuollon sidosyksiköille tulisikin säätää hankintadirektiivin mukaisesti ylärajaksi 20 % ulosmyyntiraja. Myös **Ab Stormossen Oy ja Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy** kannattavat 20 % ulosmyyntirajaa. **Vestia Oy** toteaa, ettei markkinaehtoista toimintaa tulisi rajata puolta pienemmäksi kuin mitä hankintadirektiivi sallii. **Suomen Kuntaliitto, Jyväskylän seudun jätelautakunta ja Kuopion kaupunki** esittävät vähintään 15 % ulosmyyntirajaa. **Pohjois-Pohjanmaan liitto** katsoo, että ulosmyyntirajaa tulee tarkastaa ylöspäin. **Lapin liitto ja Pohjois-Karjalan ELY-keskus** pitävät hyvänä, että jätehuollolle on esitetty hankintalaista poikkeavaa ulosmyyntirajaa. **Ylivieskan kaupunki ja Oulun Jätehuolto Oy:n** mukaan ehdotettu 10 % ulosmyyntiraja ei ole riittävä.

Suomen Kiertovoima KIVO ry, Suomeen kuntaliitto, Kymenlaakson Jäte Oy, Ab Ekorosk Oy, Rosk´n Roll Oy Ab ja Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy, Vestia Oy, Lapin Jätehuolto kuntayhtymä ja Pietarsaaren kaupunki kiinnittävät huomiota siihen, että liian tiukka markkinaehtoisen toiminnan rajaus ja samaan aikaan kiristynvä TSV-sääntely sekä kuntavastuun rajaus vähentäisivät pienten jätealan yritysten mahdollisuuksia kilpailla alueellisilla markkinoilla, kun niiden saatavilla olevat hyödyntämis- ja käsittelypalvelut vähenisivät. Tämä johtaa todennäköisesti hyödyntämis- ja käsittelypalveluiden keskittymiseen suuremmille yksityisille jätehuoltoyrityksille. Jätehuollon sidosyksiköiden markkinaehtoisen toiminnan liiallinen rajaaminen heikentää myös mahdollisuuksia markkinaehtoisesti toteutuvaan innovaatioyhteistyöhön ja kumppanuuksiin julkisten ja yksityisten jätehuoltoalan toimijoiden välillä.

Suomen Kuntaliitto, Suomen Kiertovoima KIVO ry, Ab Ekorosk Oy, Rosk´n Roll Oy Ab, Itä-Uudenmaan Jätehuolto Oy, Perämeren Jätehuolto Oy, Mustankorkea Oy ja Pietarsaaren kaupunki muistuttavat lisäksi, että sidosyksikkösääntely on vain yksi jätehuollon sidosyksiköiden markkinaehtoista toimintaa koskeva sääntelyn muoto ja huomauttavat, että kuntien jätehuollon lakisääteiset tehtävät on pitkälti järjestetty kuntien välisenä yhteistoimintana, jonka järjestämisestä vastaavat omistajakuntien sidosyksiköinä toimivat jätelaitokset. Jätelaitokset eivät voi riskeerata jätelain 43 §:n mukaiseen tehtävien siirtoon perustuvaa toiminnan kokonaisuutta markkinaehtoisen toiminnan rajan ylittymisellä. Lisäksi on huomioitava, että samalla kun jätelaitosten markkinaehtoista toimintaa rajataan, lisätään markkinaehtoisten palvelujen tarvetta kuntavastuun rajauksen kautta. Markkinaehtoisen toiminnan liiallinen rajaaminen vaarantaisi jätehuoltopalvelujen saatavuuden ja vähentäisi kilpailua jätteen tuottajan valinnanmahdollisuuksien heikentyessä.

Ympäristöteollisuus ja palvelut YTP ry:n, RL-Huolinta Oy:n, Lakeuden Jätehuolto Oy:n, Jätehuolto M. Helistölä Oy:n, Lassila & Tikanoja Oyj:n, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:n INFRA ry:n, Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry:n, Kemianteollisuus ry:n ja Teknoliateollisuus ry:n mukaan ehdotettu 145 a § tulee kokonaisuudessaan poistaa eikä jätehuollossa tule poiketa hankintalaissa asetetuista euro- ja prosenttimääräisistä rajoista. Tämä luo nykyistä paremmat edellytykset monipuoliselle yritystoiminnalle ja sen kasvulle sekä varmistaa yhdenvertaisemman kilpailuasetelman kuntien sidosyksiköiden ja yksityisten yritysten välillä. Tiedossa ei myöskään ole sellaisia jätehuoltoa koskevia erityispiirteitä, joiden vuoksi kuntien sidosyksiköitä tulisi kohdella hankintalaista poikkeavalla tavalla. Perustelut hankintalaista poikkeavalle ratkaisulle ovat niukat ja ristiriidassa hankintalain tavoitteiden ja eduskunnan tahdon kanssa. YTP katsoo, että jos poikkeamia tehdään, ne tulee arvioida samassa yhteydessä kuin jätehuollon infran eriyttämisestä ja avaamisesta päätetään.

Myös **Elinkeinoelämän keskusliitto ja Palvelualojen työnantajat Palta ry** vastustavat ehdotusta poiketa jätealalla hankintalain yleisistä sidosyksikkösäännöksistä tarpeettomana ja niukasti perusteltuna. Hankintalain sidosyksikkösäännökset eivät estä tai rajoita TSV-palvelua, sillä ne koskevat vain sidosyksikön sellaista ulosmyyntiä, joka ei ole TSV-myyntiä. Samoin **Suomen Yrittäjät** pitää hankintalain mukaisia rajoja perusteltuina, mutta pitää kuitenkin tärkeänä, että hankintalaissa on asetettu jätehuollossa riittävä sopeutumisaika. Suomen Yrittäjät muistuttaa, että TSV-palvelu on lakisääteistä ja sen on tarpeellista olla sitä jatkossakin. On jäteviranomaisen ja kuntien päätettävissä, kuinka paljon markkinaehtoista palvelua heidän omistamansa yhtiö tarjoaa muille yrityksille.

Valtiovarainministeriö kannattaa esitystä jätehuollon toimialan omasta ulosmyyntirajasta, joka ottaa huomioon jätehuollon luonteen välttämättömyyspalveluna ja varmistaa TSV-palvelun saatavuuden myös jatkossa. **Kilpailu- ja kuluttajavirasto** sen sijaan pitää hankintalain mukaisen ulosmyyntirajan soveltamista perusteltuna jätealan pitkän aikavälin kehityksen kannalta. **Työ- ja elinkeinoministeriö** ei pidä perusteltuna hankintalain sidosyksikkösäännöksestä poikkeamista, sillä yleislaista poikkeamiselle ei ole löydetty erityisen painavaa syytä. Hankintalaista poikkeava korkeampi sidosyksikköprosentti on sen sijaan haitallinen jätemarkkinan toimivuuden ja tasapuolisen kilpailun edellytysten kannalta. Lisäksi markkinan koko potentiaali tuottaa innovaatioita, kasvua, vientiä ja kansainvälistymistä on mahdollista hyödyntää vain, jos alaa uudistetaan rohkeasti antaen tilaa yksityisten pk-sektorin yritysten osaamiselle. Tarvetta korkeammalle ulosmyyntiprosentille ei myöskään voida perustella markkinapuuhteella, sillä TSV-palveluiden liikevaihtoa ei lasketa sallitun ulosmyyntiprosentin sisään. Työ- ja elinkeinoministeriö ehdottaa lisäksi 145 a §:n yksityiskohtaisten perusteluiden teknistä täydentämistä.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että lainsäädäntöteknisesti sekä lainsäädännön informatiivisuuden ja hankintalain soveltamisen kannalta olisi perustellumpaa, että sidos- ja hankintayksikköjä koskeva sääntely olisi hankintalaissa, jonka soveltamisesta on kysymys. Sidosyksikkösääntelyn sisällyttäminen jätelakiin saattaa lisäksi herättää EU:n oikeuden kansalliseen täytäntöönpanoonkin liittyvän kysymyksen siitä, miten jätehuollon alalla on otettu huomioon ne näkökohdat, joiden valossa hankintalaissa säädettyihin rajoihin on päädytty.

Suomen ympäristökeskus SYKE toteaa, että jätelain 33 §:n kumoaminen poistaisi tarpeen säätää hankintalaista poikkeavasta sidosyksikkörajusta. Sidosyksikkösääntö saattaa vaikeuttaa kunnan omassa toiminnassa syntyvien jätteiden hyödyntämistä sekä kunnan TSV-palveluun nojaavien rakentajien ja pilaantuneiden maa-alueiden kunnostajien toimintaa. Edes 10 % sidosyksikkösäännöksellä ei ole mahdollista siirtyä yksityisten jätehuoltopalveluiden varaan ehdotetussa aikataulussa, vaan tarvitaan esim. viiden vuoden siirtymäaika.

Maaseutupolitiikan neuvoston (MANE) sihteeristö pitää ehdotettua 10 % ulosmyyntirajaa hyvänä, joskin EU-säädökset sallisivat vielä korkeamman osuuden. Sihteeristö edellyttääkin, että koska nyt säädetään kansallisesti tiukempia rajoja, tulee tiukennusten vaikutuksia maaseudun yrityksiä ja asukkaiden jätehuollon toimivuuteen seurata tarkasti. Myös **Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry** kannattaa jätelakiin kirjattavaa selvää poikkeusta hankintalaista ja erityisesti euromääräisen ylärajan poistamista. Ulosmyyntiprosentin alueellisia vaikutuksia tulee kuitenkin arvioida lähitulevaisuudessa uudelleen.

3.9 Rangaistussäännökset (147 §)

Oikeusministeriö toteaa lakiehdotuksen 147 §:n 2 momentin 20 kohdassa ehdotetun jätteen kuljettajan tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnin rangaistavuuden osalta, että siltä osin kuin jätteen kuljettajana toimii kunta tai 43 §:ssä tarkoitettu yhtiö, julkiseen hallintotehtävään liittyvä laiminlyönti on jo nykyisin rangaistavaa esim. virkavelvollisuuden rikkomisena (RL 40:9) tai tuottamuksellisena virkavelvollisuuden rikkomisena (RL 40:10). Jätelain 43 §:n 2 momentin mukaan kuntien omistaman yhtiön henkilöstöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta sen hoitaessa pykälän 1 momentissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä (mm. jätteen vastaanotto ja kuljetus). Toisaalta jätelain esitöissä katsotaan, että yksittäisen operatiivisen velvoitteen hoitamista kuten jätteen kuljettamista ei sellaiseenaan ole tarkoituksenmukaista pitää julkisena hallintotehtävänä ja että 43 §:ssä tarkoitettu yhtiö voi hoitaa sille siirretyt tehtävät hankkimalla ne yksittäisiltä yrittäjiltä, kuten jätteenkuljetuksen osalta on käytännössä tehty. Ehdotettu erilliskriminalisointi täydentäisi sääntelyä siltä osin kuin kuljetuksesta vastaisi esim. ulkopuolinen yrittäjä. Rangaistussäännösten suhteeseen olisi syytä selvytyden vuoksi viitata esityksen perusteluissa.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus esittää, että 147 § rangaistussäädöksiin lisättäisiin mahdollisuus sakkorangaistukseen silloin, kun jätteenkuljettaja laiminlyö jätelain 39 § 2 momentin tietojen toimitamisen kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Pelkän hallintopakon käyttö tietojen saamiseksi on osoittautunut haasteelliseksi.

RL-Huolinta Oy, Lassila & Tikanoja Oyj ja Jätehuolto M. Helistölä Oy toteavat, että lakiin kirjattu jätteen kuljettajan tiedonantovelvoitteen laiminlyönnin sanktiointi on ilmeisen perusteltu tietojen saamisen varmistamiseksi. Olisi kuitenkin välttämätöntä, että asetuksella säädetään, miten ja missä muodossa tietoja annetaan. Kunnalliset jäteyhtiöt ovat useilla alueilla pyytäneet kuljettajilta ajolistoja, mikä ei ole kilpailuoikeudellisesti kestävä. Riittävä tieto olisi esim. reittiä koskeva jako kunnan vastuulla olevaan jätteeseen ja TSV-jätteeseen %-osuuksina tai tilavuuksina. Asetuksen valmisteluvaiheessa tulee varmistaa, että velvollisuudesta tulee yrityksille kohtuullinen. Pykälään tulee myös lisätä, että tiedonantovelvollisuuden ulkopuolelle jäävät kuormat, jotka kuuluvat kuntaurakkaan ja joista erittely on saatavana suoraan urakan kilpailuttaneelta kunnan jätehuoltoyhtiöltä.

3.10 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Suomen Kuntaliitto, Kymenlaakson Jäte Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, Ab Ekorosk Oy, Suomen Kiertovoima KIVO ry ja Mustankorkea Oy toteavat siirtymäsäännöksen olevan välttämätön mutta kestoltaan riittämätön. Kymenlaakson Jäte Oy, Ab Ekorosk Oy, Mustankorkea Oy ja KIVO ja Suomen Kuntaliitto esittävät, että kaikkien sopimusten osalta tulee olla oikeus hoitaa sopimusvelvoitteet kuljetussopimusten loppuun saakka tai enintään viisi vuotta lain voimaantulosta. HSY esittää, että nykyisiä jätteenkuljetusurakkasopimuksia tulisi voida jatkaa viisi vuotta lain voimaantulosta ja että myös TSV-palvelua koskevaan säännökseen lisättäisiin viiden vuoden siirtymäsäännös toiminnan sopeuttamista varten. **Lapin Jätehuolto kuntayhtymä** esittää toiminnan sopeuttamiseksi kohtuullista siirtymäsäännöstä, mikäli esitetyt muutok-

set toteutuvat. **Joensuun alueellinen jätelautakunta** toteaa, että siirtymäsäännöksiin on varattava riittävästi aikaa mm. valtion laitoksille ja seurakunnille kilpailutusten järjestämiseen ja kuntien ja kunnallisten jätelaitosten toiminnan uudelleenjärjestämiseen. Esimerkiksi jätehuoltoviranomaiselle esitetyn jätehuollon palvelutarjontaa koskevan selvällöolovelvollisuuden osalta tulisi säätää siirtymäajaksi esim. vuosi lain voimaantulosta.

Suomen Kiertovoima KIVO ry ja Mustankorkea Oy toteavat, että mikäli kuntavastuuta rajataan, on tarpeen säätää kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen alueille sijoituville kuntavastuun ulkopuolelle jääville toimijoille oma siirtymäaika, joka voisi olla esim. kaksi vuotta lain voimaantulosta. **Suomen Kuntaliitto** esittää, että kohtuullinen siirtymäaika voisi olla esim. vuosi tai puolitoista lain voimaantulosta. Myös kunnan TSV-palvelua koskevaan säännökseen tarvitaan kohtuullinen siirtymäsäännös, mikäli esitysluonnoksessa esitetyt muutokset toteutuvat. Kuntaliitto ja KIVO katsovat lisäksi, että esitetyt muutokset jätelain 44 §:ään edellyttävät toteutuessaan siirtymäaikaa, joka **Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n** mukaan voisi olla kolme vuotta. Kuntaliitto huomauttaa myös, että maakuntien jätehuoltopalvelujen saatavuus tulee myöhemmin turvata riittävän pitkän siirtymäajan avulla.

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry toteaa, että suunnitellusta aikataulusta, jonka mukaan lakimuutokset tulisivat voimaan tammikuussa 2018, on tärkeä pitää kiinni. YTP ja **Suomen Yrittäjät** katsovat, että siirtymäsäännös tulee muuttaa vastaamaan työryhmässä hyväksytyä kahden vuoden siirtymäaikaa. YTP:n mukaan tätä lyhyempääkin siirtymäaikaa on syytä harkita huomioiden, että kyse ei ole suurista muutoksista nykytilaan. **RL-Huolinta Oy, Lakeuden Jätehuolto Oy ja Jätehuolto M. Helistölä Oy** tuovat esille, että lakiin tulisi kirjata enintään vuoden siirtymäaika. **Lassila & Tikanoja Oyj** toteaa, että muutos on toteutettavissa 1.1.2019 lukien. Suomen Yrittäjät katsoo lisäksi, että jätteen haltijoiden oikeus osoittaa paikka, johon jäte kuljetetaan, tulee siirtymäsäännöksestä huolimatta turvata jätelain 31 §:ssä säädetyllä tavalla.

Puolustusministeriö toteaa, että puolustushallinto on valtakunnallinen toimija ja siirtyminen uuteen järjestelyyn 1.1.2018 alkaen on aikataulullisesti hyvin haastava etenkin kilpailutuksellisista syistä. Puolustusministeriö esittää, että jätteen haltija voisi halutessaan jatkaa kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen puitteissa enintään 6 kk lakimuutoksen voimaantulosta. Tällainen tilanne tulisi tulkita tilanteeksi, jossa jätteen haltija voisi tarvittaessa tukeutua TSV-palveluun.

Senaatti-kiinteistöt katsoo, että esitysluonnoksen mukainen siirtymäaika on liian lyhyt eikä ota huomioon kunnan vastuulta pois siirtyvien yhdyskuntajätteiden haltijoiden tarvetta riittävän pitkälle siirtymäajalle. Valtion kiinteistönkannan laajuudesta ja sijainnista koko Suomen kattavalla alueella johtuen Senaatti-kiinteistöjen tulee porrastaa jätehuollon kilpailutukset eikä niitä ole mahdollista toteuttaa yhdellä kertaa tai nopealla aikataululla. Senaatti-kiinteistöt ehdottaa, että siirtymäsäännös muotoiltaisiiin siten, että kunnan vastuulta pois siirtyvien yhdyskuntajätteiden haltijoille taattaisiin kuntien siirtymäaikaa vastaavasti kolmen vuoden mittainen siirtymäaika jätteen kuljetus- ja käsittelypalveluiden kilpailuttamiseksi ja palvelujen siirtymiseksi yksityisten jäteyritysten hoidettavaksi.

3.11 Elohopea-asetuksen kansalliseen täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että 147 §:n 2 momentin 19 kohdan säännöksessä viitataan elohopea-asetuksen 8 artiklan 1 ja 2 kohdan kieltoihin, "jotka koskevat uusia lisättyä elohopeaa sisältäviä tuotteita ja uusia valmistusprosesseja". Oikeusministeriö ehdottaa että säännös rajataan selvästi koskemaan vain elohopeajätettä, jos tarkoituksena on, että viittaus elohopea-asetukseen koskee tältä(kin) osin vain jäte-elohopeaa, kuten rangaistussäännöksen sijainti jätelaissa antaisi aiheutta olettaa. Jos tarkoituksena on sitä vastoin kieltää säännöksellä kaikki 8 artiklan 1 ja 2 kohdan rikkominen, on rangaistussäännöksen paikkaa kansallisessa lainsäädännössä syytä vielä harkita. Tarkoitus

tulisi myös tuoda perusteluissa nimenomaisesti esiin. Säännöksessä on syytä mainita 8 artiklassa kielletyt tekotavat eli valmistaminen, markkinoille saattaminen ja valmistusprosessin käyttäminen. Samoin on syytä täydentää perusteluja. Tältä osin ei ole kysymys teknisestä muutoksesta (s. 20). Säännöksen "ja"-sanat tulee lisäksi korvata "tai"-sanoilla. Säännöksellä ei tarkoitettane, että rangaistavuuden edellytyksenä olisi esimerkiksi elohopea-asetuksen 3 ja 4 artiklan rikkominen samanaikaisesti, vaan että toisenkin näistä rikkomisen on rangaistavaa. Säännös on samasta syystä aihetta kirjoittaa yksikkömuotoon. Elohopea-asetuksen 14 artiklaa koskeva viittaus on syytä tarkentaa koskemaan artiklan 4 kohtaa, joka koskee tietojen toimittamista viranomaisille. Lisäksi 2 §:n yksityiskohteisissa perusteluissa (s. 16) tulisi viitata 1 momentin 3 kohdan sijasta 4 momenttiin.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes katsoo, että elohopea-asetuksen edellyttämät muutokset eivät ole ainoastaan teknisiä. Elohopea-asetuksen 8 artiklan määräykset poikkeavat kumottavasta elohopean vientikieltoasetuksesta. Voimassa olevan lainsäädännön perusteella ei ole selvää, mikä viranomainen olisi vastuussa 8 artiklan kieltojen valvonnasta, sillä tästä ei ole säädetty. Esitysluonnoksessa tulisi selkeästi määritellä, mikä viranomainen valvoo 8 artiklan kieltojen noudattamista.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että ehdotettu jätelain 22 §:n muutos tarkoittanee, että Suomen ympäristökeskus on toimivaltainen viranomainen vain elohopeajätteen osalta. Vaikka lain valvontaviranomaiset määrittää elohopea-asetuksen valvontaviranomaisiksi, lain 126 §:n hallintopakkosäännökseen ei sisältyisi viittausta elohopea-asetuksen rikkomisen oikaisemiseen toisin kuin esim. jäteensiroasetuksen rikkomisen oikaisemisesta on säädetty. Lisäksi ehdotetussa 24 §:ssä valvontaviranomaisen toimivalta on määritelty artiklasidonnaisesti mainitsematta kuitenkaan elohopea-asetuksen 12 artiklan valvontaa, mutta ehdotetussa 147 §:ssä on mainittu myös 12 artikla. EU-asetusten täytäntöönpanossa näytetään jätelaissa käytetyn erilaisia lainsäädäntötekniisiä ratkaisuja, mikä on omiaan vaikeuttamaan viranomaisen toimivallan laajuuden selvittämistä.